

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

**МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ
КВАЛІФІКАЦІЇ»**

**Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – 08 «Право»
Спеціальність – 081 «Право»**

За загальною редакцією *О. В. Ус*

Харків
«Право»
2018

УДК 343.2/.7(072)
М54

*Затверджено на засіданні кафедри кримінального права № 1
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 4 від 15 листопада 2017 р.)*

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 12 від 16 листопада 2017 р.)*

Колектив авторів:

*Л. М. Демидова, доктор юридичних наук, професор – тема 2 під-
розд. 4.4 розд. 4; Р. С. Орловський, кандидат юридичних наук, до-
цент – тема 5 підрозд. 4.4 розд. 4; О. Е. Радутний, кандидат юри-
дичних наук, доцент – тема 4 підрозд. 4.4 розд. 4; О. В. Ус, кандидат
юридичних наук, доцент – передмова; розділи 1, 2, 3; вступ, підроз-
діли 4.1, 4.2, 4.3, теми 1, 7, 8, 9 підрозд. 4.4, підрозділи 4.5, 4.6
розд. 4; С. В. Шевченко, кандидат юридичних наук, доцент – теми 3, 6
підрозд. 4.4 розд. 4*

М54 **Методичний супровід навчальної дисципліни «Теорія та прак-
тика кримінально-правової кваліфікації» : рівень вищої освіти –
другий (магістерський) рівень : ступінь вищої освіти – магістр :
галузь знань – 08 «Право» : спеціальність – 081 «Право» / [О. В. Ус,
Р. С. Орловський, Л. М. Демидова та ін.] ; за заг. ред. О. В. Ус. –
Харків : Право, 2018. – 166 с.**

ISBN 978-966-937-342-7

ISBN 978-966-937-342-7

© Ус О. В., Орловський Р. С., Де-
мидова Л. М. та ін., 2018
© Видавництво «Право», 2018

Зміст

Передмова.....	6
----------------	---

Розділ 1

Силлабус навчальної дисципліни

«Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації»

Вступ	7
1.1. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни	14
1.2. Вимоги викладача	19
1.3. Контрольні заходи результатів навчання	20
1.4. Самостійна робота, показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів вищої освіти	24
1.5. Інформаційне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти.....	24

Розділ 2

Програма навчальної дисципліни

«Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації»

Вступ	30
2.1. Опис навчальної дисципліни	38
2.2. Зміст програми навчальної дисципліни.....	39
2.3. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	42
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни.....	54
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей	60

Розділ 3

Робоча програма навчальної дисципліни

«Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації»

Вступ	64
3.1. Опис навчальної дисципліни	66
3.2. Тематична карта навчальної дисципліни	67
3.3. Дидактичні принципи, інноваційні технології та інтерактивні методи викладання	71
3.4. Методи педагогічного контролю	71

3.5. Шкала підсумкової оцінки знань студентів	72
3.6. Навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни	73
3.7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	73

Розділ 4

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних і семінарських занять з навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації»

Вступ	79
4.1. Критерії оцінювання рівня підготовки здобувачів вищої освіти	80
4.2. Зміст навчальної дисципліни	84
Модуль 1. Вчення про кримінально-правову кваліфікацію. Загальні засади кваліфікації злочину	84
Тема 1. Кримінально-правова кваліфікація: поняття, основні характеристики, значення	84
Тема 2. Кваліфікація злочину за елементами складу злочину	84
Тема 3. Колізія та конкуренція кримінально-правових норм при кваліфікації злочину	85
Модуль 2. Спеціальні засади (правила) кваліфікації злочину	85
Тема 4. Кваліфікація закінченого та незакінченого злочину	85
Тема 5. Кваліфікація злочину, вчиненого у співучасті	85
Тема 6. Кваліфікація повторності, сукупності та рецидиву злочинів	86
Модуль 3. Кваліфікація діяння, що не є злочинним, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи. Інтерпретаційна практика та зміна кримінально-правової кваліфікації	86
Тема 7. Кваліфікація діяння, що не є злочинним, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи	86
Тема 8. Значення роз'яснень Верховного Суду України для кримінально-правової кваліфікації	87
Тема 9. Зміна кримінально-правової кваліфікації	87
4.3. Загальні методичні вказівки	87
Рекомендована література та матеріали судової практики до всіх тем	90
4.4. Плани, методичні рекомендації, завдання та рекомендована додаткова література для самостійної роботи, практичних і семінарських занять	94

Тема 1. Кримінально-правова кваліфікація: поняття, основні характеристики, значення.....	94
Тема 2. Кваліфікація злочину за елементами складу злочину	97
Тема 3. Колізія та конкуренція кримінально-правових норм при кваліфікації злочину	103
Тема 4. Кваліфікація закінченого та незакінченого злочину	110
Тема 5. Кваліфікація злочину, вчиненого у співучасті	115
Тема 6. Кваліфікація повторності, сукупності та рецидиву злочинів.....	126
Тема 7. Кваліфікація діяння, що не є злочинним, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи	133
Тема 8. Значення роз'яснень Верховного Суду України для кримінально-правової кваліфікації.....	140
Тема 9. Зміна кримінально-правової кваліфікації.....	156
4.5. Загальні методичні вказівки щодо підготовки та написання підсумкової контрольної роботи.....	160
4.6. Питання для підготовки до іспиту.....	160

Передмова

Методичний супровід навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» становить комплекс спеціально розроблених навчально-методичних матеріалів, що є цілісним утворенням. Він містить чотири самостійних методичних документи (засоби організації навчального процесу), спрямовані на забезпечення ефективного вивчення здобувачами вищої освіти цієї навчальної дисципліни, а саме: силлабус навчальної дисципліни, програма навчальної дисципліни, робоча програма навчальної дисципліни та навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних і семінарських занять з навчальної дисципліни. Таке об'єднання різних методичних документів в одному виданні зумовлено зручністю використання методичного забезпечення як при викладанні, так і при вивченні (опануванні знань, умінь, навичок, способів мислення тощо) навчальної дисципліни.

Методичний супровід навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» відповідає державним стандартам якості вищої освіти, нормативно-правовим актам, що регламентують функціонування освіти в Україні, та документам, пов'язаним з організацією освітнього процесу в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого.

Розділ 1

СИЛЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ»

Вступ

1. Відомості про викладача, який викладає навчальну дисципліну:

Ус Ольга Володимирівна, доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права № 1; контактні телефони: (057) 70-49-212, (057) 70-49-217; електронна адреса: olga.us@ukr.net

2. Цілі та завдання навчальної дисципліни.

Кримінально-правова кваліфікація є визначальним питанням здійснення кримінального провадження та одним з основних етапів застосування кримінально-правової норми. Для того щоб кваліфікація була правильною, стабільною та обгрунтованою, особа, яка її здійснює, повинна володіти глибокими й системними знаннями кримінального закону, доктрини кримінального права та слідчо-судової практики.

Вивчення основних положень вчення про кримінально-правову кваліфікацію містить значні складнощі, оскільки пов'язане з необхідністю осмислення значного обсягу нормативного матеріалу, доктринальних позицій та правозастосовної практики. Саме тому навчальна дисципліна «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» спрямована на опанування глибоких знань та практичних навиків (умінь), які повинен мати здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня.

Мета викладання навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» зумовлена завданнями, змістом

та формами навчання здобувача вищої освіти, які передбачені Положенням про організацію освітнього процесу у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого, затвердженим наказом ректора Університету від 26 червня 2015 р. № 128.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» є оволодіння здобувачем глибокими та системними знаннями, що дозволяють отримати максимально високі та змістовні професійні компетентності у таких сферах, як:

1) *правозастосовна діяльність* (розв'язання конкретних практичних проблем кримінально-правової кваліфікації тощо);

2) *експертно-консультативна діяльність* (консультування щодо питань кримінально-правової кваліфікації; здійснення правової експертизи проектів змін та доповнень Кримінального кодексу України, відповідних актів правозастосування та актів судового тлумачення кримінально-правових норм, пов'язаних з кримінально-правовою кваліфікацією, тощо);

3) *нормотворча діяльність* (підготовка проектів законів щодо питань, пов'язаних із застосуванням кримінально-правових норм і, зокрема, кримінально-правовою кваліфікацією);

4) *наукова діяльність* (проведення аналітичної роботи щодо вирішення окремих питань кримінально-правової кваліфікації як у КК України, так і кримінальному законодавстві інших країн; узагальнення наукових поглядів (думок) щодо відповідних проблем кримінально-правової кваліфікації та пропозицій щодо їх вирішення, які наводяться в науковій літературі; висловлення власних міркувань щодо проблеми, яка розглядається, тощо).

Завдання навчальної дисципліни:

– систематизоване викладення основних положень вчення про кримінально-правову кваліфікацію, її поняття, види, теоретико-методологічні засади (основні характеристики), загальні та спеціальні правила кримінально-правової кваліфікації, її зміну, кваліфікаційні помилки тощо;

– навчання правильному розумінню (тлумаченню) та ефективно-му (обґрунтованому) застосуванню приписів кримінального закону та інших нормативно-правових актів при здійсненні кримінально-правової кваліфікації;

– дослідження та аналіз слідчо-судової практики щодо проблем кримінально-правової кваліфікації тощо.

3. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми:

а) навчальна дисципліна належить до дисциплін кримінально-правового (практично-професійного) циклу;

б) при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Кримінальне право України (Загальна частина)», «Кримінальне право України (Особлива частина)», «Кримінальний процес», «Кримінологія» тощо;

в) основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Кримінально-правова охорона життя та здоров'я особи», «Кримінально-правова охорона основ національної безпеки України», «Кримінально-правові питання боротьби з організованою злочинністю», «Проблеми кваліфікації корупційних та пов'язаних з корупцією злочинів», «Проблеми теорії та практики звільнення від кримінальної відповідальності», «Сучасні проблеми кримінально-правової охорони власності», «Теорія та практика кваліфікації злочинів у сфері господарської діяльності» тощо.

4. Опис навчальної дисципліни:

- кількість кредитів ЄКТС – 4,5;
- загальна кількість годин – 135;
- термін викладання – семестр.

5. Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті освоєння навчальної дисципліни:

ПК-1. Знання та розуміння сутності, правової природи, теоретико-методологічних та практичних засад кримінально-правової кваліфікації.

ПК-2. Знання кримінального законодавства, його інститутів та кримінально-правових норм, а також приписів інших нормативно-правових актів, необхідних для засвоєння (розкриття) змісту кримінального закону, з метою правильної кримінально-правової кваліфікації.

ПК-3. Уміння формулювати та обґрунтовувати нові, ефективні та правильні як загальні, так і спеціальні правила кримінально-правової кваліфікації.

ПК-4. Здатність до вирішення проблемних питань кримінально-правової кваліфікації за відсутності їх законодавчої регламентації, усталеності слідчо-судової практики та відсутності єдності правових позицій, висловлених у доктрині кримінального права щодо конкретних питань кримінально-правової кваліфікації.

ПК-5. Здатність до системного аналізу кримінально-правових норм з метою виявлення неточностей, недоліків та протиріч законодавчої регламентації відповідних кримінально-правових норм та інститутів.

ПК-6. Навики тлумачити кримінальний закон шляхом комплексного застосування різних прийомів (способів) тлумачення з метою правильної кримінально-правової кваліфікації.

ПК-7. Уміння досліджувати наукову літературу (монографії, наукові статті, науково-практичні коментарі кримінального закону, тези наукових доповідей та повідомлень тощо), виділяти головне, аналізувати та узагальнювати наукові позиції; аналізувати та систематизувати судову практику щодо питань кримінально-правової кваліфікації.

ПК-8. Здатність висловлювати аргументи та контраргументи, обґрунтовувати та відстоювати власну позицію, структурно та змістовно розкривати відповідне питання кримінально-правової кваліфікації.

ПК-9. Знання кримінально-процесуальних аспектів кримінально-правової кваліфікації; загальносоціального, кримінально-правового, кримінально-процесуального, кримінологічного, криміналістичного значення кримінально-правової кваліфікації.

ПК-10. Обізнаність щодо процесуального порядку зміни кримінально-правової кваліфікації на різних стадіях кримінального провадження з урахуванням її причин, меж, вимог та відповідних обмежень.

ПК-11. Уміння виявляти причини кваліфікаційної помилки та усувати її на різних стадіях кримінального провадження.

ПК-12. Здатність розробляти комплекс заходів, спрямованих на запобігання кваліфікаційній помилці з урахуванням її видів та причин.

ПК-13. Уміння використовувати весь обсяг накопичених знань кримінального законодавства та практики його тлумачення, положень кримінально-правової доктрини, досвіду їх критично-конструктивного осмислення, оцінки та використання при вирішенні питань кримінально-правової кваліфікації.

ПК-14. Уміння застосовувати пошукові системи іноземною мовою, досліджувати нормативно-правові документи та наукові джерела доктрини кримінального права, викладені іноземною мовою, щодо проблем кримінально-правової кваліфікації.

ПК-15. Спритність роботи в комп'ютерних мережах та користування відповідними пошуковими системами з метою дослідження, аналізу й узагальнення судової практики щодо підходів і рекомендацій кримінально-правової кваліфікації, її недоліків, неточностей та суперечностей.

ПК-16. Навики виявляти й застосовувати джерела інформації, здійснювати моніторинг юридичного інформаційного простору (бібліографії, нормативно-правові документи, статистичні дані, веб-сайти тощо), які безпосередньо чи опосередковано стосуються вирішення як загальних, так і спеціальних питань (правил) кримінально-правової кваліфікації.

ПК-17. Уміння формулювати, висловлювати та доводити обґрунтовану позицію (особисту думку) щодо актуальних питань кримінально-правової кваліфікації, вирішення її конкретних завдань, встановлення системних підходів та особливостей.

ПК-18. Здатність до постійного вдосконалення вмінь та навиків тлумачення приписів кримінального закону й правильного його застосування, розуміння його функцій та значення; систематичного вдосконалення правильного, з неухильним дотриманням правових засад вирішення питань кримінально-правової кваліфікації; постійного розширення навиків дослідження тенденцій юридичної теорії та практики й оцінки кримінально-правової реальності з урахуванням правових принципів.

ПК-19. Уміння виявляти причинно-наслідкові зв'язки, закономірності та ризики при розгляді конкретних завдань щодо кримінально-правової кваліфікації, проводити аналіз усіх альтернативних варіантів їх розв'язання; здатність до системного бачення пропонованих рішень та оцінки результатів кримінально-правової кваліфікації.

ПК-20. Знання основних доктринальних підходів щодо вирішення як загальних, так і спеціальних питань кримінально-правової кваліфікації; розуміння природи та сутності полеміки щодо вирішення окремих питань кримінально-правової кваліфікації.

ПК-21. Знання конституційних засад та принципів кримінально-правової кваліфікації.

ПК-22. Уміння досліджувати, аналізувати та узагальнювати інтерпретаційну практику кримінально-правової кваліфікації, як її загальних, так і спеціальних питань.

ПК-23. Знання механізму (способів і підходів) вирішення колізій кримінально-правових норм та їх подолання при здійсненні кримінально-правової кваліфікації.

ПК-24. Обізнаність із роз'ясненнями Верховного Суду України щодо тлумачення питань кримінально-правової кваліфікації (постановами Пленуму Верховного Суду України, висновками Верховного Суду України щодо застосування норми права) та доктринальною герменевтикою щодо тлумачення окремих питань кримінально-правової кваліфікації.

ПК-25. Навики відтворення результатів кримінально-правової кваліфікації у формулі кваліфікації та процесуального порядку її зміни (доповнення, перекваліфікації).

ПК-26. Уміння ефективно розв'язувати складні задачі й проблеми при здійсненні кримінально-правової кваліфікації.

ПК-27. Досвід проведення дослідницької та інноваційної діяльності щодо розробки теорії та удосконалення практики кримінально-правової кваліфікації.

ПК-28. Знання тактики та методики підтримання публічного обвинувачення в суді щодо різних категорій кримінальних справ (проваджень) стосовно кримінально-правової кваліфікації та її зміни на різних стадіях кримінального провадження.

ПК-29. Знання особливостей кримінально-правової кваліфікації в усіх сферах суспільного життя.

ПК-30. Уміння проводити аналітичну роботу щодо загальних та спеціальних питань кримінально-правової кваліфікації, її зміни (доповнення, перекваліфікації), мінімізації (усунення) кваліфікаційних помилок та причин їх виникнення, розробки заходів щодо запобігання кваліфікаційним помилкам з метою вдосконалення практики застосування кримінального закону.

б. У результаті освоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РНС НД – 1. Здатність продемонструвати знання й розуміння теорії кримінально-правової кваліфікації, її правової природи, теоретико-методологічних і практичних засад у сучасному наукознавстві.

РНС НД – 2. Уміти досліджувати детермінанти розвитку теорії кримінально-правової кваліфікації, її методологічних та логічних засад, основних категорій, інструментарію, правил тощо.

РНС НД – 3. Мати навички аналізу методологічних аспектів взаємодії теоретичних положень кримінально-правової кваліфікації та практики застосування кримінального закону.

РНС НД – 4. Здатність інтерпретувати феномен практики кримінально-правової кваліфікації як об'єкта науково-правових досліджень у доктрині кримінального права.

РНС НД – 5. Здатність продемонструвати вміння формулювати нові гіпотези та наукові проблеми теорії кримінально-правової кваліфікації, обирати належні напрями й відповідні методи її дослідження.

РНС НД – 6. Уміти охарактеризувати методи дослідження ефективності інтерпретаційної практики кримінально-правової кваліфікації.

РНС НД – 7. Мати навички визначати індикатори якості й ефективності інтерпретаційної практики кримінально-правової кваліфікації.

РНС НД – 8. Здатність продемонструвати знання та розуміння прикладних аспектів правової герменевтики кримінального закону, що є основою кримінально-правової кваліфікації.

РНС НД – 9. Уміти проаналізувати феномен конституційних засад та принципів кримінально-правової кваліфікації.

РНС НД – 10. Мати навички здійснення стартапу проектування зміни кримінально-правової кваліфікації, виявлення та усунення кваліфікаційних помилок, з'ясування їх причин та запобігання їх виникненню.

РНС НД – 11. Здатність продемонструвати системні знання кримінального законодавства, його інститутів та кримінально-правових норм, а також приписів інших нормативно-правових актів, необхідних для засвоєння (розкриття) змісту КК з метою правильної кримінально-правової кваліфікації; виявлення неточностей, недоліків та протиріч законодавчої регламентації відповідних кримінально-правових норм та інститутів.

РНС НД – 12. Уміти використовувати сучасні інформаційні технології (навички роботи в комп'ютерних мережах і користування відповідними пошуковими системами) для виявлення, систематизації та

обробки правової інформації, складання юридичних документів при здійсненні кримінально-правової кваліфікації.

РНП НД – 13. Знати методики роботи з відкритими даними щодо виявлення фактичних ознак вчиненого діяння або посткримінальної поведінки особи та встановлення юридично значимих ознак вчиненого, що мають значення для кримінально-правової кваліфікації.

РНП НД – 14. Уміти розв'язувати складні задачі та проблеми, що постають у процесі кримінально-правової кваліфікації в умовах неповної/недостатньої інформації, у тому числі за відсутності законодавчої регламентації правил кваліфікації, усталеності слідчо-судової практики та відсутності єдності правових позицій, висловлених у доктрині кримінального права щодо конкретних питань кримінально-правової кваліфікації.

РНП НД – 15. Мати навички складання процесуальних документів, пов'язаних з побудовою кваліфікаційних версій і здійсненням первинної та остаточної кримінально-правової кваліфікації.

РНП НД – 16. Уміти складати процесуальні документи, пов'язані з особливостями кримінально-правової кваліфікації та її зміною з урахуванням її видів та стадій кримінального провадження (у зв'язку з прийняттям нового кримінального закону, при зміні фактичних обставин кримінальної справи, у разі кваліфікаційної помилки).

РНП НД – 17. Мати навички критичного аналізу процесуальних документів на всіх стадіях кримінального провадження щодо особливостей кримінально-правової кваліфікації (кваліфікації злочинів, діянь, що не є злочинними, та посткримінальної поведінки особи).

1.1. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни

1. Анотація програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Вчення про кримінально-правову кваліфікацію. Загальні засади кваліфікації злочину.

Зміст модуля.

Модуль присвячений вченню про кримінально-правову кваліфікацію, її поняття, види, теоретико-методологічні засади (основні

характеристики) та загальні засади (правила) кваліфікації злочину. Досліджуються такі основні питання.

Кримінально-правова кваліфікація: поняття (ознаки) та значення. Кримінально-правова кваліфікація як процес і як результат. Співвідношення понять: «юридична (правова) кваліфікація», «кримінально-правова кваліфікація», «кваліфікація злочину», «кваліфікація діяння, що не є злочинним», «кваліфікація посткримінальної поведінки особи». Принципи кримінально-правової кваліфікації: поняття, види та їх зміст. Види кримінально-правової кваліфікації. Суб'єкти кримінально-правової кваліфікації. Підстава кримінально-правової кваліфікації: поняття, види, значення. Етапи кримінально-правової кваліфікації, їх взаємозв'язок та юридичне закріплення результатів кваліфікації. Правила кримінально-правової кваліфікації: поняття, види, значення. Тлумачення кримінального закону та кримінально-правова кваліфікація.

Склад злочину – правова (юридична) підстава кваліфікації злочину. Взаємозв'язок норм Загальної та Особливої частин КК при кваліфікації злочину. Кваліфікація злочину за об'єктом складу злочину. Кваліфікація злочину за об'єктивною стороною складу злочину. Кваліфікація злочину за суб'єктом складу злочину. Кваліфікація злочину за суб'єктивною стороною складу злочину. Кваліфікація злочину в разі юридичної помилки суб'єкта злочину. Кваліфікація злочину в разі фактичної помилки суб'єкта злочину (помилки в об'єкті та предметі складу злочину, в особі потерпілого від злочину; помилки в суспільній небезпечності (характері) діяння, у характері (виді) та тяжкості (розмірі) суспільно небезпечних наслідків, у розвитку причинного зв'язку; помилки у кваліфікуючій (особливо кваліфікуючій) або у привілейованій ознаках складу злочину тощо). Кваліфікація злочину в разі відхилення дії або удару. Відмежування відхилення дії або удару від помилки в особі потерпілого. Кваліфікація злочину, передбаченого бланкетною диспозицією. Кваліфікація злочину за наявності в нормі оціночної ознаки. Кваліфікація злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих (особливо кваліфікуючих) та привілейованих ознак складу злочину.

Колізія в кримінальному праві: поняття, види, значення для кваліфікації злочину. Кваліфікація злочину при темпоральній колізії. Кваліфікація злочину при просторовій колізії. Кваліфікація злочину

при ієрархічній колізії. Конкуренція кримінально-правових норм: поняття, види, значення для кваліфікації злочину. Кваліфікація злочину при конкуренції загальної та спеціальної кримінально-правових норм. Кваліфікація злочину при конкуренції кримінально-правових норм, частини та цілого. Кваліфікація злочину при конкуренції спеціальних кримінально-правових норм.

Модуль 2. Спеціальні засади (правила) кваліфікації злочину.

Зміст модуля.

Модуль присвячений вивченню спеціальних засад (правил) кваліфікації злочину. Досліджуються такі основні питання.

Закінчений злочин: поняття, види, значення для кваліфікації. Кваліфікація простих одиничних закінчених злочинів. Кваліфікація ускладнених одиничних закінчених злочинів (триваючого, продовжуваного, складеного (складного) та злочину з похідними наслідками). Незакінчений злочин: поняття, види, значення для кваліфікації. Кваліфікація готування до злочину. Кваліфікація замаху на злочин. Кваліфікація злочину і добровільна відмова при незакінченому злочині.

Співучасть у злочині: поняття (об'єктивні та суб'єктивні ознаки), значення для кваліфікації злочину. Кваліфікація діяння виконавця (співвиконавця). Кваліфікація діяння організатора. Кваліфікація діяння підбурювача. Кваліфікація діяння пособника. Особливості кваліфікації діяння співучасника, який виконав декілька ролей у спільно вчиненому злочині. Кваліфікація злочину, вчиненого групою осіб. Кваліфікація злочину, вчиненого групою осіб за попередньою змовою. Кваліфікація злочину, вчиненого організованою групою. Кваліфікація злочину (злочинів), вчиненого злочинною організацією. Кваліфікація діянь співучасників при ексцесі співучасника. Кваліфікація злочину зі спеціальним суб'єктом, вчиненого у співучасті. Кваліфікація злочину при невдалій співучасті у злочині (невдалому організаторстві (невдалому діянні організатора), невдалому підбурюванні, невдалому пособництві). Кваліфікація злочину при посередньому (опосередкованому) спричиненні (заподіянні) шкоди. Кваліфікація злочину за наявності добровільної відмови співучасника.

Повторність злочинів: поняття, види, значення для кваліфікації. Особливості кваліфікації повторності тотожних злочинів, не пов'язаної

із засудженням особи за раніше вчинений злочин. Особливості кваліфікації повторності однорідних злочинів, не пов'язаної із засудженням особи за раніше вчинений злочин. Особливості кваліфікації повторності злочинів, пов'язаної із засудженням особи за раніше вчинений злочин. Сукупність злочинів: поняття, види, особливості кваліфікації різних видів сукупності злочинів. Рецидив злочинів: поняття, види, особливості кваліфікації різних видів рецидиву злочинів.

Модуль 3. Кваліфікація діяння, яке не є злочинним, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи. Інтерпретаційна практика та зміна кримінально-правової кваліфікації.

Зміст модуля.

Модуль присвячений вивченню проблем кваліфікації діяння, яке не є злочинним, кваліфікації посткримінальної поведінки особи та зміни кримінально-правової кваліфікації. Окрема увага приділяється опануванню поняття та видів судового тлумачення кримінального закону (постанов Пленуму Верховного Суду України та висновків Верховного Суду України щодо застосування норми права). Досліджуються такі основні питання.

Кваліфікація малозначного діяння. Кваліфікація діяння, вчиненого особою, яка не є суб'єктом злочину. Кваліфікація діяння, вчиненого за наявності обставин, що виключають злочинність діяння. Кваліфікація діяння, вчиненого у стані необхідної оборони. Кваліфікація діяння, яким спричинена шкода при затриманні особи, що вчинила злочин. Кваліфікація діяння, вчиненого у стані крайньої необхідності. Кваліфікація діяння, вчиненого під фізичним або психічним примусом. Кваліфікація діяння, вчиненого при виконанні наказу або розпорядження. Кваліфікація діяння, пов'язаного з ризиком. Кваліфікація діяння, вчиненого при виконанні спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Кваліфікація позитивної посткримінальної поведінки особи. Кваліфікація негативної посткримінальної поведінки особи.

Судове тлумачення кримінального закону: поняття, види, значення. Постанова Пленуму Верховного Суду України: правова природа та значення для кримінально-правової кваліфікації. Висновок Верховного Суду України щодо застосування норми права: правова природа та значення для кримінально-правової кваліфікації.

Зміна кримінально-правової кваліфікації: поняття, види. Зміна кримінально-правової кваліфікації у зв'язку з прийняттям нового кримінального закону. Зміна кримінально-правової кваліфікації при зміні фактичних обставин кримінальної справи (провадження). Зміна кримінально-правової кваліфікації у разі кваліфікаційної помилки. Кваліфікаційна помилка: поняття та види. Причини кваліфікаційної помилки. Виявлення та усунення кваліфікаційної помилки на різних стадіях кримінального провадження. Запобігання кваліфікаційній помилці.

2. Основні модулі навчальної дисципліни

№ з/п	Модуль/назва	Кількість кредитів ЄКТС	Всього годин	Аудиторні заняття (контактні)			Самостійна робота студентів
				Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	
1	Модуль 1. Вчення про кримінально-правову кваліфікацію. Загальні засади кваліфікації злочину	1,5	45	6	4	2	33
2	Модуль 2. Спеціальні засади (правила) кваліфікації злочину	1,5	45	6	6	–	33
3	Модуль 3. Кваліфікація діяння, яке не є злочинним, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи. Інтерпретаційна практика та зміна кримінально-правової кваліфікації	1,5	45	6	2	4	33
Разом		4,5	135	18	12	6	99

1.2. Вимоги викладача

Вивчення навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» потребує: виконання завдань згідно з навчальним планом (завдання, практикуми, самостійна домашня робота тощо); підготовки до практичних та семінарських занять; роботи в інформаційних джерелах; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури, а також матеріалів судової практики тощо.

Підготовка та участь у семінарських та практичних заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення законодавчого матеріалу (кримінального законодавства, його інститутів та кримінально-правових норм, а також приписів інших нормативно-правових актів, необхідних для засвоєння (розкриття) змісту кримінального закону, з метою правильної кримінально-правової кваліфікації), конспекту лекцій, а також позицій, викладених у підручниках, науково-практичних коментарях КК, монографічній та іншій науковій літературі; аналіз матеріалів судової практики (правових позицій Конституційного Суду України, Верховного Суду України) тощо.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме: підтвердження знання кримінального законодавства, теоретико-методологічних та практичних засад кримінально-правової кваліфікації, її дефініцій; розуміння та використання у відповіді прикладів із судової практики; уміння аргументовано викласти певний матеріал, підготувати презентацію власних навчальних пошуків, коментувати відповіді інших студентів, доповнювати їх, знаходити помилки (неточності, недоліки) та надавати правильну відповідь. Для вивчення теми та правильного виконання (розв'язання) завдань слід брати до уваги методичні рекомендації щодо підготовки до теми (заняття), зазначені у навчально-методичному посібнику.

Рішення практичних завдань повинно як за формою, так і за змістом відповідати вимогам (мати всі необхідні складові), що висува-

ються до вирішення відповідного завдання, свідчити про його самостійність (демонструвати ознаки самостійності виконання здобувачем такої роботи), відсутність ознак повторюваності та плагіату.

На практичних та семінарських заняттях присутність здобувачів вищої освіти є обов'язковою, важливою також є їх участь в обговоренні всіх питань теми. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Це ж стосується й студентів, які не виконали завдання або показали відсутність знань з основних питань теми.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

1.3. Контрольні заходи результатів навчання

Контроль знань у рамках навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи.

1. Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів:

– *поточний* контроль – загальна відповідність заявленим компетентностям за результатами практичних та семінарських занять у межах модулів 1, 2 та 3 – 20 балів;

– *рубіжний* контроль (підсумкова контрольна робота) – 20 балів;

– *підсумковий* контроль (іспит) – 60 балів.

Разом: 100 балів.

Результати поточного та рубіжного контролю проставляються у журналі (відомості) за накопичувальним принципом і є підставою допуску до іспиту. Якщо студент протягом семестру за підсумками поточного та рубіжного контролів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 20 балів), то він до іспиту не допускається. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками поточного та рубіжного контролів є виконання студентом підсумкової контрольної роботи з одержанням позитивного бала (5 та вище).

1.3. Контрольні заходи результатів навчання

Вид контролю	Підсумкові бали допуску до іспиту
Поточний та рубіжний (допуск до іспиту)	<p>Мах – 40 балів 20 балів – загальна відповідність заявленим компетентностям за результатами практичних та семінарських занять у межах модулів 1, 2 та 3 (поточний контроль); 20 балів – підсумкова контрольна робота (рубіжний контроль).</p> <p>Мін – 20 балів Обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками поточного та рубіжного контролів є виконання студентом підсумкової контрольної роботи з одержанням позитивного бала (5 та вище)</p>

2. Шкала підсумкової оцінки знань здобувачів вищої освіти.

Критерії оцінювання рівня підготовки здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» при підсумковому контролі знань та вмінь повинні відповідати нижчевказаним параметрам:

Кількість балів	Критерії оцінювання знань і вмінь студента
60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння рекомендованої основної та додаткової літератури. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі
55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння рекомендованої основної літератури та знайомство з додатковою літературою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння її значення для практичної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання знань і вмінь студента
50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння рекомендованої основної літератури. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння її значення для практичної роботи
45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння рекомендованої основної літератури. 3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача
40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з рекомендованою основною літературою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача
35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті
0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни

1.3. Контрольні заходи результатів навчання

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку. Переведення оцінки за 100-бальною шкалою здійснюється відповідно до нижчезказаної таблиці:

За 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	За національною системою
90–100	A	ВІДМІННО – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5
80–89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня, з кількома помилками	4
75–79	C	ДОБРЕ – у цілому правильна робота, з певною кількістю незначних помилок	4
70–74	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3
60–69	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	3
20–59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2
1–19	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс	2

3. Методи педагогічного контролю.

3.1. Традиційні методи:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, колоквіум;
- методи письмового контролю: розв'язання практичних завдань, розв'язання тестових завдань, контрольна робота тощо.

3.2. Інноваційні методи:

- портфоліо, кейс-вимірювач, есе, доповідь-презентація тощо.

3.3. Методи самоконтролю:

- уміння самостійно об'єктивно оцінювати свої знання, критично підходити до виконаних завдань, незалежне анонімне оцінювання тощо.

1.4. Самостійна робота, показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

- виконання домашніх завдань;
- доопрацювання матеріалів лекції;
- робота в інформаційних мережах;
- есе за вузькоспеціальною проблемою, що погоджується з викладачем;
- створення портфоліо навчального курсу та його презентація;
- розробка кейсів;
- підготовка відповідних документів, матеріалів тощо;
- підготовка тематичних презентацій;
- підготовка та публікація наукових статей, тез наукових доповідей та повідомлень тощо;
- узагальнення матеріалів судової практики за обраною проблемою;
- систематичне відвідування навчальних занять;
- відвідування додаткових занять, лекцій, семінарів, круглих столів тощо;
- відвідування та участь у засіданнях відповідних студентських наукових гуртків тощо;
- інші здобутки, що підтверджені документально (грамоти, дипломи тощо).

1.5. Інформаційне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Основна література до всіх тем:

Благов Е. В. Квалификация преступлений (теория и практика) / Е. В. Благов. – Ярославль : Изд-во Ярославл. ун-та, 2003. – 212 с.

Бурчак Ф. Г. Квалификация преступлений / Ф. Г. Бурчак. – 2-е изд., доп. – Киев : Политиздат, 1985. – 120 с.

Гаухман Л. Д. Квалификация преступлений: закон, теория, практика / Л. Д. Гаухман. – М. : ЗАО «ЮрИнфоР», 2013. – 576 с.

Дуюнов В. К. Квалификация преступлений: законодательство, теория, судебная практика / В. К. Дуюнов, А. Г. Хлебушкин. – 2-е изд. – М. : РИОР : ИНФРА-М, 2015. – 384 с.

Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / Г. М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін. ; за ред. М. І. Панова. – Харків : Право, 2016. – 356 с.

Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – Київ : Істина, 2010. – 430 с.

Колосовский В. В. Теоретические проблемы квалификации уголовно-правовых деяний / В. В. Колосовский. – М. : Статут, 2011. – 398 с.

Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів / М. Й. Коржанський. – Київ : Юрінком Інтер, 1998. – 416 с.

Кудрявцев В. Н. Общая теория квалификации преступлений / В. Н. Кудрявцев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Юристь, 2004. – 304 с.

Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : підручник / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко. – Київ : Алерта, 2013. – 320 с.

Кузнецова Н. Ф. Проблемы квалификации преступлений. Лекции по спецкурсу «Основы квалификации преступлений» / Н. Ф. Кузнецова. – М. : Изд. дом «Городец», 2007. – 328 с.

Марчук В. В. Теория квалификации преступлений / В. В. Марчук. – Минск : Акад. МВД, 2014. – 339 с.

Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посіб. / В. О. Навроцький. – Київ : Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.

Тарарухин С. А. Квалификация преступлений в следственной и судебной практике / С. А. Тарарухин. – Киев : Юринком, 1995. – 208 с.

Додаткова література до всіх тем:

Us O. V. Constitutional principles of qualification of crimes in Ukraine / O. V. Us // Európska tradícia v medzinárodnom práve: uplatňovanie ľudských práv : zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie, 6. – 7. máj 2016. – Bratislava, 2016. – С. 181–184.

Благов Е. В. Квалификация при совершении преступления / Е. В. Благов. – М. : Юрлитинформ, 2009. – 190 с.

Благов Е. В. Применение уголовного права / Е. В. Благов. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2004. – 505 с.

Гарбатович Д. А. Квалификация непреступных уголовно-правовых деяний / Д. А. Гарбатович. – М. : Юрлитинформ, 2017. – 320 с.

Дефініції у Постановах Пленуму Верховного Суду України : практич. посіб. / кер. кол. уклад. Ю. В. Гродецький. – Харків : ФОРУМ Шевченко, 2012. – 120 с.

Зінченко І. О. Кваліфікація злочинів при їх множинності та конкуренції кримінально-правових норм : навч. посіб. / І. О. Зінченко. – Харків : Право, 2017. – 114 с.

Иногамова-Хегай Л. В. Концептуальные основы конкуренции уголовно-правовых норм : монография / Л. В. Иногамова-Хегай. – М. : Норма : ИНФРА-М, 2015. – 288 с.

Кадников Н. Г. Квалификация преступлений и вопросы судебного толкования: теория и практика : учеб. пособие / Н. Г. Кадников. – М. : Норма, 2003. – 144 с.

Кваліфікація за ознаками складу злочину (аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України) : практич. посіб. / кер. кол. уклад. Ю. В. Гродецький. – Харків : Точка, 2011. – 131 с.

Колосовский В. В. Квалификационные ошибки / В. В. Колосовский. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2006. – 157 с.

Корнеева А. В. Теоретические основы квалификации преступлений : учеб. пособие / А. В. Корнеева. – М. : ТК Велби, Проспект, 2006. – 176 с.

Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Т. 1 : Загальна частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. – Харків : Право, 2013. – 376 с.

Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Т. 2 : Особлива частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. – Харків : Право, 2013. – 1014 с.

Куринов Б. А. Научные основы квалификации преступлений : учеб. пособие / Б. А. Куринов. – М. : Изд-во МГУ, 1984. – 181 с.

Марін О. К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм : монографія / О. К. Марін. – Київ : Атіка, 2003. – 224 с.

Марітчак Т. М. Помилки у кваліфікації злочинів / Т. М. Марітчак. – Київ : Атіка, 2004. – 188 с.

Навроцький В. О. Теоретичні проблеми кримінально-правової кваліфікації / В. О. Навроцький. – Київ : Атіка, 1999. – 418 с.

Назаренко Г. В. Квалификация преступлений: теория и практика : учеб. пособие / Г. В. Назаренко, А. И. Ситникова. – М. : Юрлитинформ, 2017. – 232 с.

Наумов А. В. Законы логики при квалификации преступлений / А. В. Наумов, А. С. Новиченко. – М. : Юрид. лит., 1978. – 104 с.

Орловський Р. С. Питання кваліфікації злочинів, вчинених за попередньою змовою групою осіб / Р. С. Орловський // Правовые реформы в постсоветских странах: достижения и проблемы : материалы междунар. науч.-практ. конф. (2014, Кишинэу). – Кишинев : Iulian (Тирогр. «Catetea de Sus»), 2014. – С. 266–267.

Панов М. Кваліфікація злочинів при бланкетній диспозиції закону про кримінальну відповідальність / М. Панов, Н. Квасневська // Право України. – 2010. – №9. – С. 47–55.

Правила кримінально-правової кваліфікації у постановах Пленуму Верховного Суду України : практич. посіб. / кер. кол. уклад. Ю. В. Гродецький. – Харків : Фінарт, 2012. – 196 с.

Рарог А. И. Квалификация преступлений по субъективным признакам / А. И. Рарог. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2002. – 304 с.

Сабитов Р. А. Теория и практика уголовно-правовой квалификации / Р. А. Сабитов. – М. : Юрлитинформ, 2013. – 592 с.

Созанський Т. І. Кваліфікація сукупності злочинів / Т. І. Созанський. – Львів : ЛУВС, 2012. – 240 с.

Сумський Д. В. Перекваліфікація преступлений / Д. В. Сумський. – М. : Юрлитинформ, 2016. – 184 с.

Толкаченко А. А. Теоретические основы квалификации преступлений : учеб. пособие для студ. вузов, обучающихся по специальности 021100 «Юриспруденция» / А. А. Толкаченко. – М. : ЮНИТИ-ДАНА : Закон и право, 2004. – 128 с.

Ус О. В. Кваліфікація злочинів з урахуванням форм співучасті: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України / О. В. Ус // Наук.

вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юрид. науки». – 2014. – Вип. 2, т. 4. – С. 56–61.

Ус О. В. Особливості кваліфікації діянь співучасників: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України / О. В. Ус // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. – Харків : Право, 2014. – Вип. 27. – С. 59–71.

Ус О. В. Правила кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті / О. В. Ус // Вісник Національної академії правових наук України : зб. наук. пр. – Харків : Право, 2014. – № 1 (76). – С. 149–159.

Ус О. В. Спеціальні правила кваліфікації діянь співучасників: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України / О. В. Ус // Право і сусп-во. – 2014. – № 6–1. – С. 315–321.

Ус О. В. Кваліфікація злочинів: сутність та поняття / О. В. Ус // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. № 1106. Серія «Право». – Харків : ХНУ, 2014. – Вип. № 17. – С. 171–175.

Ус О. В. Кримінально-правова оцінка вчиненого діяння за ознаками суб'єкта складу злочину / О. В. Ус // International Scientific-Practical Conference Development of legal regulation in East Europe: experience of Poland and Ukraine : Conference Proceedings, January 27–28, 2017. – Sandomierz. – P. 174–177.

Ус О. В. Критерії класифікацій та види кримінально-правової кваліфікації / О. В. Ус // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юрид. науки». – 2015. – Вип. 5. – С. 15–19.

Ус О. В. Кримінально-правова оцінка вчиненого діяння за ознаками об'єкта складу злочину / О. В. Ус // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право». – 2016. – Вип. 41, т. 2. – С. 139–144.

Ус О. В. Склад злочину як підстава кримінально-правової оцінки вчиненого діяння / О. В. Ус // Visegrad Journal on Human Rights. – 2016. – № 4/2. – С. 196–201.

Яремко Г. З. Бланкетні диспозиції в статтях Особливої частини Кримінального кодексу України / Г. З. Яремко ; за ред. В. О. Навроцького. – Львів : ЛДУВС, 2011. – 432 с.

Матеріали судової практики:

Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України з кримінальних справ (1973–2011 роки) : станом на 26 верес. 2011 р. / упоряд.: Ю. М. Грошевий, О. В. Капліна, В. І. Тютюгін. – Харків : Право, 2011. – 456 с.

Кримінальний кодекс України. Практика судів України з кримінальних справ (2007–2008) / за заг. ред. В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2009. – 384 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2001–2005) / за заг. ред. В. Т. Маляренка, В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2005. – 464 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2006–2007) / за заг. ред. В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 880 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2008–2011) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Одіссей, 2011. – 568 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2009–2011) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Вид. 2-ге, допов. – Харків : Одіссей, 2012. – 504 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2012–2013) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Право, 2014. – 704 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2014–2015 рр.) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Право, 2016. – 800 с.

Розділ 2

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ»

Вступ

1. Цілі та завдання навчальної дисципліни.

Кримінально-правова кваліфікація є визначальним питанням здійснення кримінального провадження та одним з основних етапів застосування кримінально-правової норми. Для того щоб кваліфікація була правильною, стабільною та обґрунтованою, особа, яка її здійснює, повинна володіти глибокими й системними знаннями кримінального закону, доктрини кримінального права та слідчо-судової практики.

Вивчення основних положень вчення про кримінально-правову кваліфікацію містить значні складнощі, оскільки пов'язане з необхідністю осмислення значного обсягу нормативного матеріалу, доктринальних позицій та правозастосовної практики. Саме тому навчальна дисципліна «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» спрямована на оволодіння глибокими знаннями та практичними навичками, якими має володіти здобувач вищої освіти другого магістерського рівня.

Мета викладання навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» зумовлена завданнями, змістом та формами навчання здобувача вищої освіти, які передбачені Положенням про організацію освітнього процесу у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого, затвердженим наказом ректора Університету від 26 червня 2015 р. № 128.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» є оволодіння здобувачем глибо-

кими та системними знаннями, що дозволяють отримати максимально високі та змістовні професійні компетентності у таких сферах, як:

1) *правозастосовна діяльність* (розв'язання конкретних практичних проблем кримінально-правової кваліфікації тощо);

2) *експертно-консультативна діяльність* (консультування щодо питань кримінально-правової кваліфікації; здійснення правової експертизи проектів змін та доповнень Кримінального кодексу України, відповідних актів правозастосування та актів судового тлумачення кримінально-правових норм, пов'язаних з кримінально-правовою кваліфікацією, тощо);

3) *нормотворча діяльність* (підготовка проектів законів щодо питань, пов'язаних із застосуванням кримінально-правових норм і, зокрема, кримінально-правовою кваліфікацією);

4) *наукова діяльність* (проведення аналітичної роботи щодо вирішення окремих питань кримінально-правової кваліфікації як у КК України, так і кримінальному законодавстві інших країн; узагальнення наукових поглядів (думок) щодо відповідних проблем кримінально-правової кваліфікації та пропозицій щодо їх вирішення, які наводяться в науковій літературі; висловлення власних міркувань щодо проблеми, яка розглядається, тощо).

Завдання навчальної дисципліни:

– систематизоване викладення основних положень вчення про кримінально-правову кваліфікацію, її поняття, види, теоретико-методологічні засади (основні характеристики), загальні та спеціальні правила кримінально-правової кваліфікації, її зміну, кваліфікаційні помилки тощо;

– навчання правильному розумінню (тлумаченню) та ефективно-му (обґрунтованому) застосуванню приписів кримінального закону та інших нормативно-правових актів при здійсненні кримінально-правової кваліфікації;

– дослідження та аналіз слідчо-судової практики щодо проблем кримінально-правової кваліфікації тощо.

2. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми:

а) навчальна дисципліна належить до дисциплін кримінально-правового (практично-професіонального) циклу;

б) при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Кримінальне право України (Загальна частина)», «Кримінальне право України (Особлива частина)», «Кримінальний процес», «Кримінологія» тощо;

в) основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Кримінально-правова охорона життя та здоров'я особи», «Кримінально-правова охорона основ національної безпеки України», «Кримінально-правові питання боротьби з організованою злочинністю», «Проблеми кваліфікації корупційних та пов'язаних з корупцією злочинів», «Проблеми теорії та практики звільнення від кримінальної відповідальності», «Сучасні проблеми кримінально-правової охорони власності», «Теорія та практика кваліфікації злочинів у сфері господарської діяльності» тощо.

3. Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті освоєння навчальної дисципліни:

ПК-1. Знання та розуміння сутності, правової природи, теоретико-методологічних та практичних засад кримінально-правової кваліфікації.

ПК-2. Знання кримінального законодавства, його інститутів та кримінально-правових норм, а також приписів інших нормативно-правових актів, необхідних для засвоєння (розкриття) змісту кримінального закону, з метою правильної кримінально-правової кваліфікації.

ПК-3. Уміння формулювати та обґрунтовувати нові, ефективні та правильні як загальні, так і спеціальні правила кримінально-правової кваліфікації.

ПК-4. Здатність до вирішення проблемних питань кримінально-правової кваліфікації за відсутності їх законодавчої регламентації, усталеності слідчо-судової практики та відсутності єдності правових позицій, висловлених у доктрині кримінального права щодо конкретних питань кримінально-правової кваліфікації.

ПК-5. Здатність до системного аналізу кримінально-правових норм з метою виявлення неточностей, недоліків та протиріч законодавчої регламентації відповідних кримінально-правових норм та інститутів.

ПК-6. Навики тлумачити кримінальний закон шляхом комплексного застосування різних прийомів (способів) тлумачення з метою правильної кримінально-правової кваліфікації.

ПК-7. Уміння досліджувати наукову літературу (монографії, наукові статті, науково-практичні коментарі кримінального закону, тези наукових доповідей та повідомлень тощо), виділяти головне, аналізувати та узагальнювати наукові позиції; аналізувати та систематизувати судову практику щодо питань кримінально-правової кваліфікації.

ПК-8. Здатність висловлювати аргументи та контраргументи, обґрунтовувати та відстоювати власну позицію, структурно та змістовно розкривати відповідне питання кримінально-правової кваліфікації.

ПК-9. Знання кримінально-процесуальних аспектів кримінально-правової кваліфікації; загальносоціального, кримінально-правового, кримінально-процесуального, кримінологічного, криміналістичного значення кримінально-правової кваліфікації.

ПК-10. Обізнаність щодо процесуального порядку зміни кримінально-правової кваліфікації на різних стадіях кримінального провадження з урахуванням її причин, меж, вимог та відповідних обмежень.

ПК-11. Уміння виявляти причини кваліфікаційної помилки та усувати її на різних стадіях кримінального провадження.

ПК-12. Здатність розробляти комплекс заходів, спрямованих на запобігання кваліфікаційній помилці з урахуванням її видів та причин.

ПК-13. Уміння використовувати весь обсяг накопичених знань кримінального законодавства та практики його тлумачення, положень кримінально-правової доктрини, досвіду їх критично-конструктивного осмислення, оцінки та використання при вирішенні питань кримінально-правової кваліфікації.

ПК-14. Уміння застосовувати пошукові системи іноземною мовою, досліджувати нормативно-правові документи та наукові джерела доктрини кримінального права, викладені іноземною мовою, щодо проблем кримінально-правової кваліфікації.

ПК-15. Спритність роботи в комп'ютерних мережах та користування відповідними пошуковими системами з метою дослідження, аналізу й узагальнення судової практики щодо підходів і рекомендацій кримінально-правової кваліфікації, її недоліків, неточностей та суперечностей.

ПК-16. Навики виявляти й застосовувати джерела інформації, здійснювати моніторинг юридичного інформаційного простору (бібліографії, нормативно-правові документи, статистичні дані, веб-сайти тощо), які безпосередньо чи опосередковано стосуються вирішення як загальних, так і спеціальних питань (правил) кримінально-правової кваліфікації.

ПК-17. Уміння формулювати, висловлювати та доводити обґрунтовану позицію (особисту думку) щодо актуальних питань кримінально-правової кваліфікації, вирішення її конкретних завдань, встановлення системних підходів та особливостей.

ПК-18. Здатність до постійного вдосконалення вмінь та навиків тлумачення приписів кримінального закону й правильного його застосування, розуміння його функцій та значення; систематичного вдосконалення правильного, з неухильним дотриманням правових засад вирішення питань кримінально-правової кваліфікації; постійного розширення навиків дослідження тенденцій юридичної теорії та практики й оцінки кримінально-правової реальності з урахуванням правових принципів.

ПК-19. Уміння виявляти причинно-наслідкові зв'язки, закономірності та ризики при розгляді конкретних завдань щодо кримінально-правової кваліфікації, проводити аналіз усіх альтернативних варіантів їх розв'язання; здатність до системного бачення пропонуваніх рішень та оцінки результатів кримінально-правової кваліфікації.

ПК-20. Знання основних доктринальних підходів щодо вирішення як загальних, так і спеціальних питань кримінально-правової кваліфікації; розуміння природи та сутності полеміки щодо вирішення окремих питань кримінально-правової кваліфікації.

ПК-21. Знання конституційних засад та принципів кримінально-правової кваліфікації.

ПК-22. Уміння досліджувати, аналізувати та узагальнювати інтерпретаційну практику кримінально-правової кваліфікації, як її загальних, так і спеціальних питань.

ПК-23. Знання механізму (способів і підходів) вирішення колізій кримінально-правових норм та їх подолання при здійсненні кримінально-правової кваліфікації.

ПК-24. Обізнаність із роз'ясненнями Верховного Суду України щодо тлумачення питань кримінально-правової кваліфікації (постановами Пленуму Верховного Суду України, висновками Верховного Суду України щодо застосування норми права) та доктринальною герменевтикою щодо тлумачення окремих питань кримінально-правової кваліфікації.

ПК-25. Навики відтворення результатів кримінально-правової кваліфікації у формулі кваліфікації та процесуального порядку її зміни (доповнення, перекваліфікації).

ПК-26. Уміння ефективно розв'язувати складні задачі й проблеми при здійсненні кримінально-правової кваліфікації.

ПК-27. Досвід проведення дослідницької та інноваційної діяльності щодо розробки теорії та вдосконалення практики кримінально-правової кваліфікації.

ПК-28. Знання тактики та методики підтримання публічного обвинувачення в суді щодо різних категорій кримінальних справ (проваджень) стосовно питань кримінально-правової кваліфікації та її зміни на різних стадіях кримінального провадження.

ПК-29. Знання особливостей кримінально-правової кваліфікації в усіх сферах суспільного життя.

ПК-30. Уміння проводити аналітичну роботу щодо загальних та спеціальних питань кримінально-правової кваліфікації, її зміни (доповнення, перекваліфікації), мінімізації (усунення) кваліфікаційних помилок та причин їх виникнення, розробки заходів щодо запобігання кваліфікаційним помилкам з метою вдосконалення практики застосування кримінального закону.

4. У результаті освоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РНС НД – 1. Здатність продемонструвати знання й розуміння теорії кримінально-правової кваліфікації, її правової природи, теоретико-методологічних і практичних засад у сучасному наукознавстві.

РНС НД – 2. Уміти досліджувати детермінанти розвитку теорії кримінально-правової кваліфікації, її методологічних та логічних засад, основних категорій, інструментарію, правил тощо.

РНС НД – 3. Мати навички аналізу методологічних аспектів взаємодії теоретичних положень кримінально-правової кваліфікації та практики застосування кримінального закону.

РНС НД – 4. Здатність інтерпретувати феномен практики кримінально-правової кваліфікації як об'єкта науково-правових досліджень у доктрині кримінального права.

РНС НД – 5. Здатність продемонструвати вміння формулювати нові гіпотези та наукові проблеми теорії кримінально-правової кваліфікації, обирати належні напрями й відповідні методи її дослідження.

РНС НД – 6. Уміти охарактеризувати методи дослідження ефективності інтерпретаційної практики кримінально-правової кваліфікації.

РНС НД – 7. Мати навички визначати індикатори якості й ефективності інтерпретаційної практики кримінально-правової кваліфікації.

РНС НД – 8. Здатність продемонструвати знання та розуміння прикладних аспектів правової герменевтики кримінального закону, що є основою кримінально-правової кваліфікації.

РНС НД – 9. Уміти проаналізувати феномен конституційних засад та принципів кримінально-правової кваліфікації.

РНС НД – 10. Мати навички здійснення стартапу проектування зміни кримінально-правової кваліфікації, виявлення та усунення кваліфікаційних помилок, з'ясування їх причин та запобігання їх виникненню.

РНС НД – 11. Здатність продемонструвати системні знання кримінального законодавства, його інститутів та кримінально-правових норм, а також приписів інших нормативно-правових актів, необхідних для засвоєння (розкриття) змісту КК з метою правильної кримінально-правової кваліфікації; виявлення неточностей, недоліків та протиріч законодавчої регламентації відповідних кримінально-правових норм та інститутів.

РНП НД – 12. Уміти використовувати сучасні інформаційні технології (навички роботи в комп'ютерних мережах та користування відповідними пошуковими системами) для виявлення, систематизації та обробки правової інформації, складання юридичних документів при здійсненні кримінально-правової кваліфікації.

РНП НД – 13. Знати методики роботи з відкритими даними щодо виявлення фактичних ознак вчиненого діяння або посткримінальної поведінки особи та встановлення юридично значимих ознак вчиненого, що мають значення для кримінально-правової кваліфікації.

РНП НД – 14. Уміти розв'язувати складні задачі та проблеми, що постають у процесі кримінально-правової кваліфікації в умовах неповної/недостатньої інформації, в тому числі за відсутності законодавчої регламентації правил кваліфікації, усталеності слідчо-судової практики та відсутності єдності правових позицій, висловлених у доктрині кримінального права щодо конкретних питань кримінально-правової кваліфікації.

РНП НД – 15. Мати навик складання процесуальних документів, пов'язаних з побудовою кваліфікаційних версій та здійсненням первинної та остаточної кримінально-правової кваліфікації.

РНП НД – 16. Уміти складати процесуальні документи, пов'язані з особливостями кримінально-правової кваліфікації та її зміною з урахуванням її видів та стадій кримінального провадження (у зв'язку з прийняттям нового кримінального закону, при зміні фактичних обставин кримінальної справи, у разі кваліфікаційної помилки).

РНП НД – 17. Мати навик критичного аналізу процесуальних документів на всіх стадіях кримінального провадження щодо особливостей кримінально-правової кваліфікації (кваліфікації злочинів, діянь, що не є злочинними, та посткримінальної поведінки особи).

5. Модуляризація компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни.

Модуль 1. Вчення про кримінально-правову кваліфікацію. Загальні засади кваліфікації злочину.

Модуль 2. Спеціальні засади (правила) кваліфікації злочину.

Модуль 3. Кваліфікація діяння, яке не є злочинним, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи. Інтерпретаційна практика та зміна кримінально-правової кваліфікації.

2.1. Опис навчальної дисципліни

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність	Дидактична структура навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЄКТС: 4,5	Рівень освіти – другий (магістерський) Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право»	Обов'язкова
Кількість модулів: 3		Модуль 1. Лекції: 6 год Практичні заняття: 4 Семінарські заняття: 2 Самостійна робота: 33 Консультації: 6
Загальна кількість годин: 135		Модуль 2. Лекції: 6 Практичні заняття: 6 Семінарські заняття: – Самостійна робота: 33 Консультації: 6
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4, самостійної роботи здобувача вищої освіти – 11		Модуль 3. Лекції: 6 Практичні заняття: 2 Семінарські заняття: 4 Самостійна робота: 33 Консультації: 6
		Види контролю знань: поточний контроль; рубіжний контроль; підсумковий контроль (іспит)

2.2. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Вчення про кримінально-правову кваліфікацію. Загальні засади кваліфікації злочину.

Зміст модуля.

Кримінально-правова кваліфікація: поняття, основні характеристики, значення. Кримінально-правова кваліфікація: поняття (ознаки) та значення. Кримінально-правова кваліфікація як процес і як результат. Співвідношення понять: «юридична (правова) кваліфікація», «кримінально-правова кваліфікація», «кваліфікація злочину», «кваліфікація діяння, що не є злочинним», «кваліфікація посткримінальної поведінки особи». Принципи кримінально-правової кваліфікації: поняття, види та їх зміст. Види кримінально-правової кваліфікації. Суб'єкти кримінально-правової кваліфікації. Підстава кримінально-правової кваліфікації: поняття, види, значення. Етапи кримінально-правової кваліфікації, їх взаємозв'язок та юридичне закріплення результатів кваліфікації. Правила кримінально-правової кваліфікації: поняття, види, значення. Тлумачення кримінального закону та кримінально-правова кваліфікація.

Кваліфікація злочину за елементами складу злочину. Склад злочину – правова (юридична) підстава кваліфікації злочину. Взаємозв'язок норм Загальної та Особливої частин КК при кваліфікації злочину. Кваліфікація злочину за об'єктом складу злочину. Кваліфікація злочину за об'єктивною стороною складу злочину. Кваліфікація злочину за суб'єктом складу злочину. Кваліфікація злочину за суб'єктивною стороною складу злочину. Кваліфікація злочину в разі юридичної помилки суб'єкта злочину. Кваліфікація злочину в разі фактичної помилки суб'єкта злочину (помилки в об'єкті та предметі складу злочину, в особі потерпілого від злочину; помилки в суспільній небезпечності (характері) діяння, у характері (виді) та тяжкості (розмірі) суспільно небезпечних наслідків, у розвитку причинного зв'язку; помилки у кваліфікуючій (особливо кваліфікуючій) або у привілейованій ознаках складу злочину тощо). Кваліфікація злочину в разі відхилення дії або удару. Відмежування відхилення дії або удару від помилки в особі потерпілого. Кваліфікація злочину, передбаченого бланкетною диспозицією. Кваліфікація зло-

чину за наявності в нормі оціночної ознаки. Кваліфікація злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих (особливо кваліфікуючих) та привілейованих ознак складу злочину.

Колізія та конкуренція кримінально-правових норм при кваліфікації злочину. Колізія в кримінальному праві: поняття, види, значення для кваліфікації злочину. Кваліфікація злочину при темпоральній колізії. Кваліфікація злочину при просторовій колізії. Кваліфікація злочину при ієрархічній колізії. Конкуренція кримінально-правових норм: поняття, види, значення для кваліфікації злочину. Кваліфікація злочину при конкуренції загальної та спеціальної кримінально-правових норм. Кваліфікація злочину при конкуренції кримінально-правових норм, частини та цілого. Кваліфікація злочину при конкуренції спеціальних кримінально-правових норм.

Модуль 2. Спеціальні засади (правила) кваліфікації злочину.

Зміст модуля.

Кваліфікація закінченого та незакінченого злочину. Закінчений злочин: поняття, види, значення для кваліфікації. Кваліфікація простих одиничних закінчених злочинів. Кваліфікація ускладнених одиничних закінчених злочинів (триваючого, продовжуваного, складеного (складного) та злочину з похідними наслідками). Незакінчений злочин: поняття, види, значення для кваліфікації. Кваліфікація готування до злочину. Кваліфікація замаху на злочин. Кваліфікація злочину і добровільна відмова при незакінченому злочині.

Кваліфікація злочину, вчиненого у співучасті. Співучасть у злочині: поняття (об'єктивні та суб'єктивні ознаки), значення для кваліфікації злочину. Кваліфікація діяння виконавця (співвиконавця). Кваліфікація діяння організатора. Кваліфікація діяння підбурювача. Кваліфікація діяння пособника. Особливості кваліфікації діяння співучасника, який виконав декілька ролей у спільно вчиненому злочині. Кваліфікація злочину, вчиненого групою осіб. Кваліфікація злочину, вчиненого групою осіб за попередньою змовою. Кваліфікація злочину, вчиненого організованою групою. Кваліфікація злочину (злочинів), вчиненого злочинною організацією. Кваліфікація діянь співучасників при ексцесі співучасника. Кваліфікація злочину зі спеціальним суб'єктом, вчиненого у співучасті. Кваліфікація злочину при невдалій співучасті у злочині (невдалому організаторстві (невдалому

діянні організатора), невдалому підбурюванні, невдалому пособництві). Кваліфікація злочину при посередньому (опосередкованому) спричиненні (заподіянні) шкоди. Кваліфікація злочину за наявності добровільної відмови співучасника.

Кваліфікація повторності, сукупності та рецидиву злочинів. Повторність злочинів: поняття, види, значення для кваліфікації. Особливості кваліфікації повторності тотожних злочинів, не пов'язаної із засудженням особи за раніше вчинений злочин. Особливості кваліфікації повторності однорідних злочинів, не пов'язаної із засудженням особи за раніше вчинений злочин. Особливості кваліфікації повторності злочинів, пов'язаної із засудженням особи за раніше вчинений злочин. Сукупність злочинів: поняття, види, особливості кваліфікації різних видів сукупності злочинів. Рецидив злочинів: поняття, види, особливості кваліфікації різних видів рецидиву злочинів.

Модуль 3. Кваліфікація діяння, що не є злочинним, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи. Інтерпретаційна практика та зміна кримінально-правової кваліфікації.

Зміст модуля.

Кваліфікація діяння, що не є злочинним, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи. Кваліфікація малозначного діяння. Кваліфікація діяння, вчиненого особою, яка не є суб'єктом злочину. Кваліфікація діяння, вчиненого за наявності обставин, що виключають злочинність діяння. Кваліфікація діяння, вчиненого у стані необхідної оборони. Кваліфікація діяння, яким спричинена шкода при затриманні особи, що вчинила злочин. Кваліфікація діяння, вчиненого у стані крайньої необхідності. Кваліфікація діяння, вчиненого під фізичним або психічним примусом. Кваліфікація діяння, вчиненого при виконанні наказу або розпорядження. Кваліфікація діяння, пов'язаного з ризиком. Кваліфікація діяння, вчиненого при виконанні спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Кваліфікація позитивної посткримінальної поведінки особи. Кваліфікація негативної посткримінальної поведінки особи.

Значення роз'яснень Верховного Суду України для кримінально-правової кваліфікації. Судове тлумачення кримінального закону: по-

няття, види, значення. Постанова Пленуму Верховного Суду України: правова природа та значення для кримінально-правової кваліфікації. Висновок Верховного Суду України щодо застосування норми права: правова природа та значення для кримінально-правової кваліфікації.

Зміна кримінально-правової кваліфікації. Зміна кримінально-правової кваліфікації: поняття, види. Зміна кримінально-правової кваліфікації у зв'язку з прийняттям нового кримінального закону. Зміна кримінально-правової кваліфікації при зміні фактичних обставин кримінальної справи (провадження). Зміна кримінально-правової кваліфікації у разі кваліфікаційної помилки. Кваліфікаційна помилка: поняття та види. Причини кваліфікаційної помилки. Виявлення та усунення кваліфікаційної помилки на різних стадіях кримінального провадження. Запобігання кваліфікаційній помилці.

2.3. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.

Форми організації освітнього процесу: навчальні заняття; колоквіуми; виконання індивідуальних завдань; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи тощо.

Види навчальних занять: лекція, практичне заняття, семінарське заняття, консультація.

2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни. Зміст самостійної роботи здобувача вищої освіти над навчальною дисципліною «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» визначається її навчально-методичним забезпеченням (силлабус навчальної дисципліни, програма навчальної дисципліни, робоча навчальна програма навчальної дисципліни, навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних і семінарських занять з навчальної дисципліни тощо), завданнями та вказівками викладача.

Для самостійної роботи студент забезпечується системою навчально-методичних засобів (матеріалів), передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручник; лекції; силлабус навчальної дисципліни, програма навчальної дисципліни, робоча програма навчальної дисципліни та навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних і семінарських занять з навчальної дисципліни; конспект лекцій викладача тощо. Для самостійної роботи здобувача вищої освіти рекомендується відповідна наукова та науково-практична література (монографії, науково-практичні коментарі КК України, наукові статті, тези наукових доповідей та повідомлень, аналітичні та статистичні дослідження тощо), а також матеріали судової практики.

Під час самостійної роботи студент має самостійно опрацювати відповідні приписи КК, конспект лекції, рекомендовану (як основну, так і додаткову) літературу, відповідні нормативно-правові акти, матеріали судової практики до теми, що виноситься на практичне або семінарське заняття.

Формами самостійної роботи здобувачів вищої освіти є:

- виконання домашніх завдань згідно з навчальним планом, підготовка до практичних та семінарських занять;
- опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури;
- самостійне вивчення тем, що лише опорно згадуються в лекційному курсі;
- складання конспектів тем, що пропонуються для самостійного вивчення;
- робота в інформаційних мережах;
- розробка схем і таблиць;
- складання програмних документів;
- робота над рекомендованими матеріалами судової практики тощо.

3. Освітні технології та методи навчання.

Освітні технології: проблемне навчання, аудіовізуальні технології, технологія студентоцентристського навчання, презентація тощо.

Методи навчання: неігрові імітаційні активні методи (аналіз конкретних ситуацій, імітаційна вправа тощо) та ігрові імітаційні активні методи (ділова гра, розігрування ролей, ігрове проектування, прес-конференція, дискусія тощо).

4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни.

Контрольні заходи включають поточний, рубіжний та підсумковий контроль знань.

4.1. Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти (види, фонд оціночних засобів, порядок формування оцінок за дисципліною). Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять і має на меті перевірку опанування студентами відповідної теми (проблематики) навчальної дисципліни. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються з урахуванням вимог, встановлених Положенням про моніторинг знань студентів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, затвердженим наказом ректора Університету від 26 червня 2015 р. № 127.

Види поточного контролю знань: опитування, перевірка виконання домашніх завдань, виконання контрольних (інших письмових) робіт, проведення колоквиумів, контрольний захід поточного контролю тощо.

4.2. Рубіжний контроль знань здобувачів вищої освіти здійснюється на останньому занятті з навчальної дисципліни і має на меті перевірку рівня знань та навиків, отриманих під час аудиторних занять та самостійної роботи студента, та рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Видом рубіжного контролю є підсумкова контрольна робота.

Об'єктом поточного та рубіжного контролю знань і навиків здобувачів вищої освіти є:

– знання законодавства (основних положень КК України, його інститутів та кримінально-правових норм, а також приписів інших нормативно-правових актів, необхідних для засвоєння (розкриття) змісту кримінального закону); орієнтування у роз'ясненнях Верховного Суду України щодо тлумачення окремих питань кримінально-правової кваліфікації (постановах Пленуму Верховного Суду України, висновках Верховного Суду України щодо застосування норми права); швидкість та оперативність у пошуку необхідної інформації; відстеження змін до законодавства; здатність висловлювати обґрунтовану позицію щодо актуальних правових питань; знайомство з криміналь-

но-правовою літературою, періодичними виданнями; моніторинг юридичного інформаційного простору тощо;

- уміння тлумачити положення кримінального закону і правильно його застосовувати, розуміти його функції та значення; правильно, з неухильним дотриманням правових засад, вирішувати питання кримінально-правової кваліфікації (кваліфікації злочину, кваліфікації діяння, що не є злочинним, та кваліфікації посткримінальної поведінки особи); аналізувати тенденції юридичної теорії та практики й оцінювати кримінально-правову реальність з урахуванням правових принципів;

- виконання завдань для самостійного опрацювання (самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань; написання рефератів, есе та їх презентація; підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів; підготовка реферативних матеріалів з публікацій; інші форми роботи);

- робота з текстом (ясність та логічність у письмовому викладенні своїх думок; дотримання смислової структури тексту; аргументація власної позиції; урахування цільової аудиторії документа; відсутність помилок у письмі, дотримання загальнописьмових стандартів);

- стратегічне та критичне мислення (здатність виявляти причинно-наслідкові зв'язки, закономірності та ризики при розгляді конкретних завдань; аналіз усіх альтернативних варіантів їх розв'язання; системне бачення пропонованих рішень; оцінка результатів по завершенню роботи);

- ефективні комунікації (володіння грамотним юридичним мовленням та багатим словником; уміння виділяти головне, цікаво й доступно представляти інформацію аудиторії; здатність правильно задавати уточнюючі питання для успішного виконання завдання; уміння відстоювати власну позицію, не губитися під час «провокативних» запитань; спокійна, упевнена та ввічлива манера спілкування; толерантність до партнера по співбесіді чи проекту; здатність навчатися новому, амбіційність у постановці цілей; намагання отримати «зворотний зв'язок» по завершенню дискусії; підтримка колег та обмін отриманим досвідом, здатність працювати в командних проектах);

- проактивність (систематичність та активність роботи на практичних і семінарських заняттях; відвідування відповідних форм навчального процесу, активність та рівень знань при обговоренні питань;

участь у студентських конференціях, гуртках, конкурсах, олімпіадах; інші форми робіт; ініціативність, системність і своєчасність у підготовці усіх форм навчальної роботи; застосування елементів ефективного планування власної навчальної підготовки; лояльність до цінностей Університету в цілому та університетської кримінально-правової школи зокрема; висловлення ідей з оптимізації навчального процесу; готовність працювати для подолання дефіциту компетентностей).

Фонд оціночних засобів

Вид контролю	Підсумкові бали допуску до іспиту
Поточний та рубіжний (допуск до іспиту)	<p>Max – 40 балів 20 балів – загальна відповідність заявленим компетентностям за результатами практичних та семінарських занять у межах модулів 1, 2 та 3 (поточний контроль); 20 балів – підсумкова контрольна робота (рубіжний контроль).</p> <p>Min – 20 балів Обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками поточного та рубіжного контролю є виконання студентом підсумкової контрольної роботи з одержанням позитивного бала (5 та вище)</p>

4.3. Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти (види, фонд оціночних засобів, шкала оцінювання результатів навчання студентів). Підсумковий контроль знань проводиться з метою оцінки результатів навчання. Підсумковий контроль знань включає семестровий контроль у вигляді семестрового іспиту. Семестровий іспит – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного навчального матеріалу з навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» і проводиться в період екзаменаційної сесії. Студент вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» (семестрового екзамену), якщо він до початку семестрового контролю виконав усі види робіт, передбачені науково-методичним забезпеченням навчальної дисципліни

2.3. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

(силлабус, програма навчальної дисципліни, робоча навчальна програма навчальної дисципліни, навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних і семінарських занять з навчальної дисципліни тощо), а також якщо за підсумками поточного та рубіжного контролю він набрав (отримав) не менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (не менше 20 балів). Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками поточного та рубіжного контролю є виконання студентом підсумкової контрольної роботи з одержанням позитивного бала (5 та вище).

Результати підсумкового контролю знань оцінюються в діапазоні від 0 до 60 балів.

Критерії оцінювання рівня підготовки здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» при підсумковому контролі знань та вмінь повинні відповідати нижчевказаним параметрам:

Кількість балів	Критерії оцінювання знань і вмінь студента
60	<ol style="list-style-type: none">1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни.2. Засвоєння рекомендованої основної та додаткової літератури.3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі
55	<ol style="list-style-type: none">1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.2. Засвоєння рекомендованої основної літератури та знайомство з додатковою літературою.3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння її значення для практичної роботи
50	<ol style="list-style-type: none">1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей.2. Засвоєння рекомендованої основної літератури.3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння її значення для практичної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання знань і вмінь студента
45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння рекомендованої основної літератури. 3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача
40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з рекомендованою основною літературою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача
35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті
0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за результатами поточного, рубіжного та підсумкового контролю знань за умови, що на іспиті здобувач вищої освіти набрав 35 балів і вище.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку. Переведення оцінки за 100-бальною шкалою здійснюється відповідно до нижчевказаної таблиці:

2.3. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

За 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	За національною системою
90–100	A	ВІДМІННО – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5
80–89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня, з кількома помилками	4
75–79	C	ДОБРЕ – у цілому правильна робота, з певною кількістю незначних помилок	4
70–74	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3
60–69	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	3
20–59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2
1–19	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс	2

5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.

Нормативно-правові акти:

Конституція України [Електронний ресурс] : від 28 черв. 1996 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. – Заголовок з екрана.

Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : від 5 квіт. 2001 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. – Заголовок з екрана.

Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : від 13 квіт. 2012 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. – Заголовок з екрана.

- Підручники, навчальні посібники, монографії, статті тощо:*
- Благов Е. В. Применение уголовного права / Е. В. Благов. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2004. – 505 с.
- Бурчак Ф. Г. Квалификация преступлений / Ф. Г. Бурчак. – 2-е изд., доп. – Киев : Политиздат, 1985. – 120 с.
- Гаухман Л. Д. Квалификация преступлений: закон, теория, практика / Л. Д. Гаухман. – М. : ЗАО «ЮрИнфоР», 2013. – 576 с.
- Дуюнов В. К. Квалификация преступлений: законодательство, теория, судебная практика / В. К. Дуюнов, А. Г. Хлебушкин. – 2-е изд. – М. : РИОР : ИНФРА-М, 2015. – 384 с.
- Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / Г. М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін. ; за ред. М. І. Панова. – Харків : Право, 2016. – 356 с.
- Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – Київ : Істина, 2010. – 430 с.
- Колосовский В. В. Теоретические проблемы квалификации уголовно-правовых деяний / В. В. Колосовский. – М. : Статут, 2011. – 398 с.
- Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів / М. Й. Коржанський. – Київ : Юрінком Інтер, 1998. – 416 с.
- Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Т. 1 : Загальна частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. – Харків : Право, 2013. – 376 с.
- Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Т. 2 : Особлива частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. – Харків : Право, 2013. – 1014 с.
- Кудрявцев В. Н. Общая теория квалификации преступлений / В. Н. Кудрявцев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Юристъ, 2004. – 304 с.
- Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : підручник / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко. – Київ : Алерта, 2013. – 320 с.
- Кузнецова Н. Ф. Проблемы квалификации преступлений. Лекции по спецкурсу «Основы квалификации преступлений» / Н. Ф. Кузнецова. – М. : Изд. дом «Городец», 2007. – 328 с.
- Марін О. К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм : монографія / О. К. Марін. – Київ : Атіка, 2003. – 224 с.

Марітчак Т. М. Помилки у кваліфікації злочинів / Т. М. Марітчак. – Київ : Атіка, 2004. – 188 с.

Марчук В. В. Теория квалификации преступлений / В. В. Марчук. – Минск : Акад. МВД, 2014. – 339 с.

Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посіб. / В. О. Навроцький. – Київ : Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.

Орловський Р. С. Питання кваліфікації злочинів, вчинених за попередньою змовою групою осіб / Р. С. Орловський // Правовые реформы в постсоветских странах: достижения и проблемы : материалы междунар. науч.-практ. конф. (2014, Кишинэу). – Кишинев : Iulian (Tipogr. «Satetea de Sus»), 2014. – С. 266–267.

Панов М. Кваліфікація злочинів при бланкетній диспозиції закону про кримінальну відповідальність / М. Панов, Н. Квасневська // Право України. – 2010. – №9. – С. 47–55.

Правила кримінально-правової кваліфікації у постановах Пленуму Верховного Суду України : практич. посіб. / кер. кол. уклад. Ю. В. Гродецький. – Харків : Фінарт, 2012. – 196 с.

Тарарухин С. А. Квалификация преступлений в следственной и судебной практике / С. А. Тарарухин. – Киев : Юринком, 1995. – 208 с.

Ус О. В. Кваліфікація злочинів з урахуванням форм співучасті: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України / О. В. Ус // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юрид. науки». – 2014. – Вип. 2, т. 4. – С. 56–61.

Ус О. В. Особливості кваліфікації діянь співучасників: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України / О. В. Ус // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. – Харків : Право, 2014. – Вип. 27. – С. 59–71.

Ус О. В. Правила кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті / О. В. Ус // Вісник Національної академії правових наук України : зб. наук. пр. – Харків : Право, 2014. – №1 (76). – С. 149–159.

Ус О. В. Спеціальні правила кваліфікації діянь співучасників: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України / О. В. Ус // Право і сусп.-во. – 2014. – №6–1. – С. 315–321.

Ус О. В. Кваліфікація злочинів: сутність та поняття / О. В. Ус // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. №1106. Серія «Право». – Харків : ХНУ, 2014. – Вип. №17. – С. 171–175.

Ус О. В. Кримінально-правова оцінка вчиненого діяння за ознаками суб'єкта складу злочину / О. В. Ус // International Scientific-Practical Conference Development of legal regulation in East Europe: experience of Poland and Ukraine : Conference Proceedings, January 27–28, 2017. – Sandomierz. – P. 174–177.

Ус О. В. Критерії класифікацій та види кримінально-правової кваліфікації / О. В. Ус // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юрид. науки». – 2015. – Вип. 5. – С. 15–19.

Ус О. В. Склад злочину як підстава кримінально-правової оцінки вчиненого діяння / О. В. Ус // Visegrad Journal on Human Rights. – 2016. – №4/2. – С. 196–201.

Збірники матеріалів судової практики:

Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України з кримінальних справ (1973–2011 роки) : станом на 26 верес. 2011 р. / упоряд.: Ю. М. Грошевий, О. В. Капліна, В. І. Тютюгін. – Харків : Право, 2011. – 456 с.

Кримінальний кодекс України. Практика судів України з кримінальних справ (2007–2008) / за заг. ред. В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2009. – 384 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2001–2005) / за заг. ред. В. Т. Малярєнка, В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2005. – 464 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2006–2007) / за заг. ред. В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 880 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2008–2011) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Одіссей, 2011. – 568 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2009–2011) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Вид. 2-ге, допов. – Харків : Одіссей, 2012. – 504 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2012–2013) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Право, 2014. – 704 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2014–2015 рр.) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Право, 2016. – 800 с.

2.3. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Інтернет-ресурси:

<http://rada.gov.ua>
<http://www.president.gov.ua>
<http://www.kmu.gov.ua>
<http://mon.gov.ua/>
<https://minjust.gov.ua>
<http://www.scourt.gov.ua>
<http://reyestr.court.gov.ua>
<http://www.ccu.gov.ua/ru>
<https://www.npu.gov.ua>
<http://www.gp.gov.ua>
<https://ssu.gov.ua>

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК-1. Знання та розуміння предметної галузі і професії	ПК-1. Знання та розуміння сутності, правової природи, теоретико-методологічних та практичних засад кримінально-правової кваліфікації. ПК-2. Знання кримінального законодавства, його інститутів та кримінально-правових норм, а також приписів інших нормативно-правових актів, необхідних для засвоєння (розкриття) змісту кримінального закону, з метою правильної кримінально-правової кваліфікації
ЗК-2. Здатність до вирішення проблем інноваційного характеру	ПК-3. Уміння формулювати та обґрунтовувати нові, ефективні та правильні як загальні, так і спеціальні правила кримінально-правової кваліфікації
ЗК-3. Здатність продукувати нові ідеї (креативність)	ПК-4. Здатність до вирішення проблемних питань кримінально-правової кваліфікації за відсутності їх законодавчої регламентації, усталеності слідчо-судової практики та відсутності єдності правових позицій, висловлених у доктрині кримінального права щодо конкретних питань кримінально-правової кваліфікації. ПК-5. Здатність до системного аналізу кримінально-правових норм з метою виявлення неточностей, недоліків та протиріч законодавчої регламентації відповідних кримінально-правових норм та інститутів

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК-4. Здатність до пошуку альтернативних рішень у професійній діяльності	ПК-6. Навики тлумачити кримінальний закон шляхом комплексного застосування різних прийомів (способів) тлумачення з метою правильної кримінально-правової кваліфікації
ЗК-5. Здатність створювати й управляти науковими проектами та інноваційними продуктами	ПК-7. Уміння досліджувати наукову літературу (монографії, наукові статті, науково-практичні коментарі кримінального закону, тези наукових доповідей та повідомлень тощо), виділяти головне, аналізувати та узагальнювати наукові позиції; аналізувати та систематизувати судову практику щодо питань кримінально-правової кваліфікації
ЗК-6. Уміння ефективно проводити наукові дослідження	ПК-8. Здатність висловлювати аргументи та контраргументи, обґрунтовувати та відстоювати власну позицію, структурно та змістовно розкривати відповідне питання кримінально-правової кваліфікації
ЗК-7. Уміння працювати в міждисциплінарній галузі	<p>ПК-9. Знання кримінально-процесуальних аспектів кримінально-правової кваліфікації; загальносоціального, кримінально-правового, кримінально-процесуального, кримінологічного, криміналістичного значення кримінально-правової кваліфікації.</p> <p>ПК-10. Обізнаність щодо процесуального порядку зміни кримінально-правової кваліфікації на різних стадіях кримінального провадження з урахуванням її причин, меж, вимог та відповідних обмежень.</p> <p>ПК-11. Уміння виявляти причини кваліфікаційної помилки та усувати її на різних стадіях кримінального провадження.</p> <p>ПК-12. Здатність розробляти комплекс заходів, спрямованих на запобігання кваліфікаційній помилці з урахуванням її видів та причин</p>

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК-8. Уміння розуміти великі обсяги інформації і критично-конструктивно її оцінювати	ПК-13. Уміння використовувати весь обсяг накопичених знань кримінального законодавства та практики його тлумачення, положень кримінально-правової доктрини, досвіду їх критично-конструктивного осмислення, оцінки та використання при вирішенні питань кримінально-правової кваліфікації
ЗК-9. Уміння спілкуватися іноземною мовою, використовуючи відповідну термінологію в певній предметній галузі	ПК-14. Уміння застосовувати пошукові системи іноземною мовою, досліджувати нормативно-правові документи та наукові джерела доктрини кримінального права, викладені іноземною мовою, щодо проблем кримінально-правової кваліфікації
ЗК-11. Навички роботи в комп'ютерних мережах та використання програмних засобів	ПК-15. Спритність роботи в комп'ютерних мережах та користування відповідними пошуковими системами з метою дослідження, аналізу й узагальнення судової практики щодо підходів і рекомендацій кримінально-правової кваліфікації, її недоліків, неточностей та суперечностей
ЗК-12. Уміння виявляти й використовувати джерела інформації (бібліографії, документи, web-сайти та ін.)	ПК-16. Навики виявляти й застосовувати джерела інформації, здійснювати моніторинг юридичного інформаційного простору (бібліографії, нормативно-правові документи, статистичні дані, web-сайти тощо), які безпосередньо чи опосередковано стосуються вирішення як загальних, так і спеціальних питань (правил) кримінально-правової кваліфікації

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК-14. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти	ПК-17. Уміння формулювати, висловлювати та доводити обґрунтовану позицію (особисту думку) щодо актуальних питань кримінально-правової кваліфікації, вирішення її конкретних завдань, встановлення системних підходів та особливостей
ЗК-15. Здатність до безперервної самоосвіти та самовдосконалення	ПК-18. Здатність до постійного вдосконалення вмінь та навиків тлумачення приписів кримінального закону й правильного його застосування, розуміння його функцій та значення; систематичного вдосконалення правильного, з неухильним дотриманням правових засад вирішення питань кримінально-правової кваліфікації; постійного розширення навиків дослідження тенденцій юридичної теорії та практики й оцінки кримінально-правової реальності з урахуванням правових принципів
ФКС – фахові компетентності за спеціальністю	
ФКС-1. Уміння розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення наукових досліджень та впровадження інновацій	ПК-19. Уміння виявляти причинно-наслідкові зв'язки, закономірності та ризики при розгляді конкретних завдань щодо кримінально-правової кваліфікації, проводити аналіз усіх альтернативних варіантів їх розв'язання; здатність до системного бачення пропонованих рішень та оцінки результатів кримінально-правової кваліфікації
ФКС-2. Уміння орієнтуватися в проблемах юридичної науки	ПК-20. Знання основних доктринальних підходів щодо вирішення як загальних, так і спеціальних питань кримінально-правової кваліфікації; розуміння природи та сутності полеміки щодо вирішення окремих питань кримінально-правової кваліфікації

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ФКС-9. Знання конституціоналізації національного права	ПК-21. Знання конституційних засад та принципів кримінально-правової кваліфікації
ФКС-11. Уміння інтерпретувати юридичну діяльність і соціально-правовий досвід як основні компоненти змісту юридичної практики	ПК-22. Уміння досліджувати, аналізувати та узагальнювати інтерпретаційну практику кримінально-правової кваліфікації, як її загальних, так і спеціальних питань
ФКС-14. Знання механізму вирішення юридичних колізій у правовому регулюванні суспільних відносин	ПК-23. Знання механізму (способів і підходів) вирішення колізій кримінально-правових норм та їх подолання при здійсненні кримінально-правової кваліфікації
ФКС-15. Знання правової герменевтики	ПК-24. Обізнаність із роз'ясненнями Верховного Суду України щодо тлумачення питань кримінально-правової кваліфікації (постановами Пленуму Верховного Суду України, висновками Верховного Суду України щодо застосування норми права) та доктринальною герменевтикою щодо тлумачення окремих питань кримінально-правової кваліфікації
ФКС-16. Знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення корпоративних актів, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичної термінології тощо)	ПК-25. Навики відтворення результатів кримінально-правової кваліфікації у формулі кваліфікації та процесуального порядку її зміни (доповнення, перекваліфікації)

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ФКП – фахові компетентності за профілем (спеціалізацією)	
ФКП-1. Уміння ефективно розв'язувати складні задачі й проблеми у прокурорській діяльності та у сфері кримінальної юстиції	ПК-26. Уміння ефективно розв'язувати складні задачі й проблеми при здійсненні кримінально-правової кваліфікації
ФКП-10. Провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері прокурорської діяльності	ПК-27. Досвід проведення дослідницької та інноваційної діяльності щодо розробки теорії та вдосконалення практики кримінально-правової кваліфікації
ФКП-11. Знання щодо тактики та методики підтримання публічного обвинувачення в суді щодо різних категорій кримінальних проваджень	ПК-28. Знання тактики та методики підтримання публічного обвинувачення в суді щодо різних категорій кримінальних справ (проваджень) стосовно питань кримінально-правової кваліфікації та її зміни на різних стадіях кримінального провадження
ФКП-16. Знання особливостей кваліфікації кримінальних правопорушень в усіх сферах суспільного життя	ПК-29. Знання особливостей кримінально-правової кваліфікації в усіх сферах суспільного життя
ФКП-19. Уміння проводити аналітичну роботу з фактажем кримінального права та процесу	ПК-30. Уміння проводити аналітичну роботу щодо загальних та спеціальних питань кримінально-правової кваліфікації, її зміни (доповнення, перекваліфікації), мінімізації (усунення) кваліфікаційних помилок та причин їх виникнення, розробки заходів щодо запобігання кваліфікаційним помилкам з метою вдосконалення практики застосування кримінального закону

**Карта результатів навчання здобувача вищої освіти,
сформульованих у термінах компетентностей**

Шифр та назва РН за спеціальністю і/або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
РНС – результати навчання за спеціальністю		РНС НД – результати навчання з навчальної дисципліни
РНС-1. Здатність продемонструвати знання й розуміння юриспруденції в сучасному наукознавстві	№ 1	РНС НД – 1. Здатність продемонструвати знання й розуміння теорії кримінально-правової кваліфікації, її правової природи, теоретико-методологічних і практичних засад у сучасному наукознавстві
РНС-3. Проаналізувати детермінанти розвитку правової теорії	№ 1	РНС НД – 2. Уміти аналізувати детермінанти розвитку теорії кримінально-правової кваліфікації, її методологічних та логічних засад, основних категорій, інструментарію, правил тощо
РНС-4. Проаналізувати методологічні аспекти взаємодії юридичної науки і юридичної практики	№ 1 № 2 № 3	РНС НД – 3. Мати навички аналізу методологічних аспектів взаємодії теоретичних положень кримінально-правової кваліфікації та практики застосування кримінального закону
РНС-5. Інтерпретувати феномен юридичної практики як об'єкта науково-правових досліджень в юриспруденції	№ 1 № 3	РНС НД – 4. Здатність інтерпретувати феномен практики кримінально-правової кваліфікації як об'єкта науково-правових досліджень у доктрині кримінального права
РНС-6. Здатність продемонструвати вміння формулювати нові гіпотези та наукові проблеми в галузі права, обирати належні напрями й відповідні методи для їх дослідження	№ 1 № 2	РНС НД – 5. Здатність продемонструвати вміння формулювати нові гіпотези та наукові проблеми теорії кримінально-правової кваліфікації, обирати належні напрями й відповідні методи її дослідження

Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих...

Шифр та назва РН за спеціальністю і/або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
РНС-9. Охарактеризувати методи дослідження ефективності юридичної практики	№ 1 № 2 № 3	РНС НД – 6. Уміти охарактеризувати методи дослідження ефективності інтерпретаційної практики кримінально-правової кваліфікації
РНС-10. Визначати індикатори якості й ефективності юридичної практики	№ 3	РНС НД – 7. Уміти визначати індикатори якості й ефективності інтерпретаційної практики кримінально-правової кваліфікації
РНС-11. Здатність продемонструвати знання та розуміння прикладних аспектів правової герменевтики	№ 1 № 2 № 3	РНС НД – 8. Здатність продемонструвати знання та розуміння прикладних аспектів правової герменевтики кримінального закону, що є основою кримінально-правової кваліфікації
РНС-14. Проаналізувати феномен конституціоналізації національного права і правопорядку	№ 1	РНС НД – 9. Здатність проаналізувати феномен конституційних засад та принципів кримінально-правової кваліфікації
РНС-15. Здійснювати стартап проектування в правовій сфері	№ 3	РНС НД – 10. Мати навички здійснення стартапу проектування зміни кримінально-правової кваліфікації, виявлення та усунення кваліфікаційних помилок, з'ясування їх причин та запобігання їх виникненню
РНС-16. Здатність продемонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів у дискурсі правової епістемології та юридичної практики	№ 1 № 2 № 3	РНС НД – 11. Здатність продемонструвати системні знання кримінального законодавства, його інститутів та кримінально-правових норм, а також приписів інших нормативно-правових актів, необхідних для засвоєння (розкриття) змісту КК з метою правильної кримінально-правової кваліфікації; виявлення неточностей, недоліків та протиріч законодавчої регламентації відповідних кримінально-правових норм та інститутів

Шифр та назва РН за спеціальністю і/або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
РНП – результати навчання за спеціалізацією		
РНП-2. Уміти використовувати сучасні інформаційні технології для пошуку, систематизації та обробки правової інформації, складання юридичних документів та проведення статистичного аналізу інформації при здійсненні практичної діяльності в органах прокуратури	№ 1 № 2 № 3	РНП НД – 12. Уміти використовувати сучасні інформаційні технології (навики роботи в комп'ютерних мережах і користування відповідними пошуковими системами) для виявлення, систематизації та обробки правової інформації, складання юридичних документів при здійсненні кримінально-правової кваліфікації
РНП-3. Знати методики роботи з відкритими даними щодо виявлення ознак кримінального правопорушення, отримання іншої інформації, необхідної для кримінального провадження	№ 1 № 2 № 3	РНП НД – 13. Знати методики роботи з відкритими даними щодо виявлення фактичних ознак вчиненого діяння або посткримінальної поведінки особи та встановлення юридично значимих ознак вчиненого, що мають значення для кримінально-правової кваліфікації
РНП-6. Розв'язувати складні задачі та проблеми, що постають у процесі прокурорської діяльності в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог	№ 1 № 2 № 3	РНП НД – 14. Уміти розв'язувати складні задачі та проблеми, що постають у процесі кримінально-правової кваліфікації в умовах неповної/недостатньої інформації, у тому числі за відсутності законодавчої регламентації правил кваліфікації, усталеності слідчо-судової практики та відсутності єдності правових позицій, висловлених у доктрині кримінального права щодо конкретних питань кримінально-правової кваліфікації

Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих...

Шифр та назва РН за спеціальністю і/або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
РНП-18. Складати процесуальні документи, пов'язані з проведенням оперативно-розшукової діяльності та досудового слідства	№ 1 № 2 № 3	РНП НД – 15. Мати навик складання процесуальних документів, пов'язаних з побудовою кваліфікаційних версій і здійсненням первинної та остаточної кримінально-правової кваліфікації
РНП-19. Складати процесуальні документи, пов'язані з процесуальним керівництвом та підтриманням державного обвинувачення в суді	№ 1 № 2 № 3	РНП НД – 16. Уміти складати процесуальні документи, пов'язані з особливостями кримінально-правової кваліфікації та її зміною з урахуванням її видів та стадій кримінального провадження (у зв'язку з прийняттям нового кримінального закону, при зміні фактичних обставин кримінальної справи, у разі кваліфікаційної помилки)
РНП-21. Здійснювати критичний аналіз процесуальних документів на всіх стадіях кримінального процесу	№ 1 № 2 № 3	РНП НД – 17. Мати навик критичного аналізу процесуальних документів на всіх стадіях кримінального провадження щодо особливостей кримінально-правової кваліфікації (кваліфікації злочинів, діянь, що не є злочинними, та посткримінальної поведінки особи)

Розділ 3

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ»

Вступ

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» розроблена доцентом, кандидатом юридичних наук, доцентом кафедри кримінального права № 1 Ус Ольгою Володимирівною. Навчальна дисципліна «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» є обов'язковою дисципліною.

Робоча програма визначає дидактичну структуру і тематичну карту навчальної дисципліни відповідно до навчального плану та робочого навчального плану Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни, обсяг навчання, форми й засоби поточного, рубіжного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти всіх напрямів підготовки освітнього ступеня «Магістр».

Метою навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» є формування предметних компетентностей у сфері кримінально-правової кваліфікації.

Навчальна дисципліна «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» входить до ядра освітньо-професійної програми за другим (магістерським) рівнем вищої освіти та спрямована на формування фахових компетентностей за спеціалізаціями в рамках узагальненого об'єкта юридичної практики. Її вивчення сприяє набуттю

майбутніми фахівцями знання кримінального законодавства та практики його застосування щодо здійснення кримінально-правової кваліфікації.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни відповідно до її знанневої компоненти і дидактичної структури є: систематизоване засвоєння теоретичних положень щодо кримінально-правової кваліфікації (поняття, принципи, види та суб'єкти, підстава, етапи, значення тощо), загальних (кваліфікація за елементами складу злочину; злочину, вчиненого за наявності кваліфікуючих та привілейованих ознак його складу; з урахуванням бланкетних норм КК; кваліфікація злочину за наявності в нормі оціночної ознаки тощо) та спеціальних правил (засад) здійснення кримінально-правової кваліфікації (кваліфікація закінченого та незакінченого злочину; кваліфікація при колізії та конкуренції кримінально-правових норм; злочину, вчиненого у співучасті; множинності злочинів; кримінально-правова кваліфікація діянь, що не є злочинними, та посткримінальної поведінки особи тощо).

При вивченні навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» у студентів мають бути сформовані такі предметні компетентності, як: знання теорії кримінально-правової кваліфікації до рівня, що підтримується передовими підручниками і включає певні аспекти, пов'язані з найбільш передовими знаннями; знання тенденцій розвитку теорії та практики кримінально-правової кваліфікації у контексті сталих та формалізованих практик розвитку сфери кримінальної юстиції на національному та наднаціональному рівнях; знання впливу фундаменталізації прав людини на справедливе, обґрунтоване, повне, об'єктивне кримінальне провадження; знання законодавства (основних положень КК України, його інститутів та кримінально-правових норм, а також приписів інших нормативно-правових актів, необхідних для засвоєння (розкриття) змісту кримінального закону з метою правильної кримінально-правової кваліфікації); знання та розуміння сутності, правової природи, видів та основних характеристик кримінально-правової кваліфікації; навички кримінально-правової кваліфікації злочину, діяння, що не є злочинним, та посткримінальної поведінки особи як комплексного юридичного факту та предмета слідчо-судової діяльності; уміння вирішувати

питання щодо процесуального порядку зміни кримінально-правової кваліфікації та запобігання кваліфікаційним помилкам з урахуванням їх видів і причин тощо.

Формування предметних компетентностей навчальної дисципліни має сприяти досягненню результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою другого (магістерського) рівня.

3.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань – 08 «Право»	Нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність – 081 «Право»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 135	Рівень освіти – другий (магістерський)	семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4, самостійної роботи студента – 11		2-й	
		Лекції	
		18 год	
		Практичні та семінарські заняття	
		18 год	
		Самостійна робота	
99 год			
Вид підсумкового контролю: іспит			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання:

- аудиторні заняття – 27%;
- самостійна робота – 73%.

3.2. Тематична карта навчальної дисципліни

Лекції – 18 годин;

Практичні та семінарські заняття – 18 годин;

Консультації – 20 годин.

№ з/п	Календарні строки	Модуль №. Назва/Тема лекції, практичного/семінарського заняття, консультації	Види навчальних занять/кількість годин			Форми та засоби поточного та підсумкового контролю
			Лекції	Практ. з., семінар. з.	Консультації (групові/індивідуальні)	
1	05.02.2018 – 09.02.2018	Модуль 1. Вчення про кримінально-правову кваліфікацію. Загальні засади кваліфікації злочину. Тема 1. Кримінально-правова кваліфікація: поняття, основні характеристики, значення. Лекція	2			
2	12.02.2018 – 16.02.2018	Тема 1. Кримінально-правова кваліфікація: поняття, основні характеристики, значення. Семінарське заняття		2	2	
3	12.02.2018 – 16.02.2018	Тема 2. Кваліфікація злочину за елементами складу злочину. Лекція	2			

№ з/п	Календарні строки	Модуль №. Назва/Тема лекції, практичного/семінарського заняття, консультації	Види навчальних занять/кількість годин			Форми та засоби поточного та підсумкового контролю
			Лекції	Практ. з., семінар. з.	Консультації (групові/індивідуальні)	
4	19.02.2018 – 23.02.2018	Тема 2. Кваліфікація злочину за елементами складу злочину. Практичне заняття		2	2	
5	19.02.2018 – 23.02.2018	Тема 3. Колізія та конкуренція кримінально-правових норм при кваліфікації злочину. Лекція	2			
6	26.02.2018 – 02.03.2018	Тема 3. Колізія та конкуренція кримінально-правових норм при кваліфікації злочину. Практичне заняття		2	2	
7	26.02.2018 – 02.03.2018	Модуль 2. Спеціальні засади (правила) кваліфікації злочину. Тема 4. Кваліфікація закінченого та незакінченого злочину. Лекція	2			
8	05.03.2018 – 09.03.2018	Тема 4. Кваліфікація закінченого та незакінченого злочину. Практичне заняття		2	2	

3.2. Тематична карта навчальної дисципліни

№ з/п	Календарні строки	Модуль №. Назва/Тема лекції, практичного/семінарського заняття, консультації	Види навчальних занять/кількість годин			Форми та засоби поточного та підсумкового контролю
			Лекції	Практ. з., семінар. з.	Консультації (групові/індивідуальні)	
9	05.03.2018 – 09.03.2018	Тема 5. Кваліфікація злочину, вчиненого у співучасті. Лекція	2			
10	12.03.2018 – 16.03.2018	Тема 5. Кваліфікація злочину, вчиненого у співучасті. Практичне заняття		2	2	
11	12.03.2017 – 16.03.2017	Тема 6. Кваліфікація повторності, сукупності та рецидиву злочинів. Лекція	2			
12	19.23.2018 – 24.03.2018	Тема 6. Кваліфікація повторності, сукупності та рецидиву злочинів. Практичне заняття		2	2	
13	19.03.2018 – 23.03.2018	Модуль 3. Кваліфікація діяння, що не є злочинним, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи. Інтерпретаційна практика та зміна кримінально-правової кваліфікації. Тема 7. Кваліфікація діяння, що не є злочинним, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи. Лекція	2			

Розділ 3. Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та практика...

№ з/п	Календарні строки	Модуль №. Назва/Тема лекції, практичного/семінарського заняття, консультації	Види навчальних занять/кількість годин			Форми та засоби поточного та підсумкового контролю
			Лекції	Практ. з., семінар. з.	Консультації (групові/індивідуальні)	
14	26.03.2018 – 30.03.2018	Тема 7. Кваліфікація діяння, що не є злочинним, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи. Практичне заняття		2	2	
15	26.03.2018 – 30.03.2018	Тема 8. Значення роз'яснень Верховного Суду України для кримінально-правової кваліфікації. Лекція	2			
16	02.04.2018 – 06.04.2018	Тема 8. Значення роз'яснень Верховного Суду України для кримінально-правової кваліфікації. Семінарське заняття		2	2	
17	02.04.2018 – 06.04.2018	Тема 9. Зміна кримінально-правової кваліфікації. Лекція	2			
18	09.04.2018 – 13.04.2018	Тема 9. Зміна кримінально-правової кваліфікації. Семінарське заняття		2	2	Підсумкова контрольна робота
		Усього	18	18	18	
	Квітень 2018 р.	Консультація перед іспитом			2	Іспит

3.3. Дидактичні принципи, інноваційні технології та інтерактивні методи викладання

1. Принципи дидактики:

- використання компетентнісного підходу в навчанні;
- орієнтація освітньої діяльності на результати навчання, їх систематичний моніторинг і самооцінку;
- використання принципу дидактичної спіралі;
- принцип фундаментальності й професійної спрямованості змісту, методів і форм навчання;
- академічна свобода учасників освітнього процесу;
- мотиваційне забезпечення освітньої діяльності;
- модуляризація і тематизація навчального процесу;
- використання трансферно-накопичувальної системи кредитів;
- принцип партнерства тощо.

2. Інноваційні технології:

- проблемного навчання;
- аудіовізуальні;
- контекстного навчання;
- студентоцентристського навчання;
- проектні тощо.

3. Інтерактивні методи навчання:

- прес-конференція;
- рольові/ділові ігри;
- метод евристичної бесіди;
- метод дискусії;
- кейс-метод;
- портфоліо тощо.

3.4. Методи педагогічного контролю

Методи оцінювання навчальних досягнень студентів

1. Усний контроль:

- індивідуальне опитування, колоквіум.

2. Письмовий контроль:

- вирішення практичних завдань,
- вирішення тестових завдань,
- контрольні роботи,
- есе тощо.

3. Інноваційні методи:

- портфоліо,
- кейс-вимірювачі тощо.

4. Методи самоконтролю:

- уміння самостійно оцінювати свої знання,
- peer review тощо.

3.5. Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в за- лікову книжку відповідно до такої шкали:

За 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	За національною системою
90–100	A	ВІДМІННО – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5
80–89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня, з кількома помилками	4
75–79	C	ДОБРЕ – у цілому правильна робота, з певною кількістю незначних помилок	4
70–74	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3
60–69	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	3

3.7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

За 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	За національною системою
20–59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2
1–19	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс	2

3.6. Навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни

Методичний супровід навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації» : рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень : ступінь вищої освіти – магістр : галузь знань – 08 «Право» : спеціальність – 081 «Право» / [О. В. Ус, Р. С. Орловський, Л. М. Демидова та ін.] ; за заг. ред. О. В. Ус. – Харків : Право, 2018. – 166 с.

3.7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

1. Нормативно-правові акти:

Конституція України [Електронний ресурс] : від 28 черв. 1996 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. – Заголовок з екрана.

Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : від 5 квіт. 2001 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. – Заголовок з екрана.

Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : від 13 квіт. 2012 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. – Заголовок з екрана.

*2. Підручники, навчальні посібники, монографії, статті тощо:
Основна література:*

Благов Е. В. Квалификация преступлений (теория и практика) / Е. В. Благов. – Ярославль : Изд-во Ярославл. ун-та, 2003. – 212 с.

Бурчак Ф. Г. Квалификация преступлений / Ф. Г. Бурчак. – 2-е изд., доп. – Киев : Политиздат, 1985. – 120 с.

Гаухман Л. Д. Квалификация преступлений: закон, теория, практика / Л. Д. Гаухман. – М. : ЗАО «ЮрИнфоР», 2013. – 576 с.

Дуюнов В. К. Квалификация преступлений: законодательство, теория, судебная практика / В. К. Дуюнов, А. Г. Хлебушкин. – 2-е изд. – М. : РИОР : ИНФРА-М, 2015. – 384 с.

Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / Г. М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін. ; за ред. М. І. Панова. – Харків : Право, 2016. – 356 с.

Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – Київ : Істина, 2010. – 430 с.

Колосовский В. В. Теоретические проблемы квалификации уголовно-правовых деяний / В. В. Колосовский. – М. : Статут, 2011. – 398 с.

Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів / М. Й. Коржанський. – Київ : Юрінком Інтер, 1998. – 416 с.

Кудрявцев В. Н. Общая теория квалификации преступлений / В. Н. Кудрявцев. – 2-е изд., перераб. и допол. – М. : Юристь, 2004. – 304 с.

Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : підручник / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко. – Київ : Алерта, 2013. – 320 с.

Кузнецова Н. Ф. Проблемы квалификации преступлений. Лекции по спецкурсу «Основы квалификации преступлений» / Н. Ф. Кузнецова. – М. : Изд. дом «Городец», 2007. – 328 с.

Марчук В. В. Теория квалификации преступлений / В. В. Марчук. – Минск : Акад. МВД, 2014. – 339 с.

Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації : навч. посіб. / В. О. Навроцький. – Київ : Юрінком Інтер, 2006. – 704 с.

Тарарухин С. А. Квалификация преступлений в следственной и судебной практике / С. А. Тарарухин. – Киев : Юринком, 1995. – 208 с.

Додаткова література:

Us O. V. Constitutional principles of qualification of crimes in Ukraine / O. V. Us // *Európska tradícia v medzinárodnom práve: uplatňovanie ľudských práv : zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*, 6. – 7. máj 2016. – Bratislava, 2016. – С. 181–184.

Благов Е. В. Квалификация при совершении преступления / Е. В. Благов. – М. : Юрлитинформ, 2009. – 190 с.

Благов Е. В. Применение уголовного права / Е. В. Благов. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2004. – 505 с.

Гарбатович Д. А. Квалификация непреступных уголовно-правовых деяний / Д. А. Гарбатович. – М. : Юрлитинформ, 2017. – 320 с.

Дефініції у Постановах Пленуму Верховного Суду України : практ. посіб. / кер. кол. уклад. Ю. В. Гродецький. – Харків : ФОРМ ШЕВЧЕНКО, 2012. – 120 с.

Зінченко І. О. Кваліфікація злочинів при їх множинності та конкуренції кримінально-правових норм : навч. посіб. / І. О. Зінченко. – Харків : Право, 2017. – 114 с.

Иногамова-Хегай Л. В. Концептуальные основы конкуренции уголовно-правовых норм : монография / Л. В. Иногамова-Хегай. – М. : Норма : ИНФРА-М, 2015. – 288 с.

Кадников Н. Г. Квалификация преступлений и вопросы судебного толкования: теория и практика : учеб. пособие / Н. Г. Кадников. – М. : Норма, 2003. – 144 с.

Кваліфікація за ознаками складу злочину (аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України) : практ. посіб. / кер. кол. уклад. Ю. В. Гродецький. – Харків : Точка, 2011. – 131 с.

Колосовский В. В. Квалификационные ошибки / В. В. Колосовский. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2006. – 157 с.

Корнеева А. В. Теоретические основы квалификации преступлений : учеб. пособие / А. В. Корнеева. – М. : ТК Велби, Проспект, 2006. – 176 с.

Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Т. 1 : Загальна частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. – Харків : Право, 2013. – 376 с.

Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 5-ге вид., допов. – Т. 2 : Особлива частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. – Харків : Право, 2013. – 1014 с.

Куринов Б. А. Научные основы квалификации преступлений : учеб. пособие / Б. А. Куринов. – М. : Изд-во МГУ, 1984. – 181 с.

Марін О. К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм : монографія / О. К. Марін. – Київ : Атіка, 2003. – 224 с.

Марітчак Т. М. Помилки у кваліфікації злочинів / Т. М. Марітчак. – Київ : Атіка, 2004. – 188 с.

Навроцький В. О. Теоретичні проблеми кримінально-правової кваліфікації / В. О. Навроцький. – Київ : Атіка, 1999. – 418 с.

Назаренко Г. В. Квалификация преступлений : теория и практика : учеб. пособие / Г. В. Назаренко, А. И. Ситникова. – М. : Юрлитинформ, 2017. – 232 с.

Наумов А. В. Законы логики при квалификации преступлений / А. В. Наумов, А. С. Новиченко. – М. : Юрид. лит., 1978. – 104 с.

Орловський Р. С. Питання кваліфікації злочинів, вчинених за попередньою змовою групою осіб / Р. С. Орловський // Правовые реформы в постсоветских странах: достижения и проблемы : материалы междунар. науч.-практ. конф. (2014, Кишинэу). – Кишинев : Iulian (Tipogr. «Catetea de Sus»), 2014. – С. 266–267.

Панов М. Кваліфікація злочинів при бланкетній диспозиції закону про кримінальну відповідальність / М. Панов, Н. Квасневська // Право України. – 2010. – №9. – С. 47–55.

Правила кримінально-правової кваліфікації у постановках Пленуму Верховного Суду України : практ. посіб. / кер. кол. уклад. Ю. В. Гродецький. – Харків : Фінарт, 2012. – 196 с.

Рарог А. И. Квалификация преступлений по субъективным признакам / А. И. Рарог. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2002. – 304 с.

Сабитов Р. А. Теория и практика уголовно-правовой квалификации / Р. А. Сабитов. – М. : Юрлитинформ, 2013. – 592 с.

Созанський Т. І. Кваліфікація сукупності злочинів / Т. І. Созанський. – Львів : ЛУВС, 2012. – 240 с.

Сумский Д. В. Переквалификация преступлений / Д. В. Сумский. – М. : Юрлитинформ, 2016. – 184 с.

Толкаченко А. А. Теоретические основы квалификации преступлений : учеб. пособие для студ. вузов, обучающихся по специальности 021100 «Юриспруденция» / А. А. Толкаченко. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2004. – 128 с.

Ус О. В. Кваліфікація злочинів з урахуванням форм співучасті: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України / О. В. Ус // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юрид. науки». – 2014. – Вип. 2, т. 4. – С. 56–61.

Ус О. В. Особливості кваліфікації діянь співучасників: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України / О. В. Ус // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. – Харків : Право, 2014. – Вип. 27. – С. 59–71.

Ус О. В. Правила кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті / О. В. Ус // Вісник Національної академії правових наук України : зб. наук. пр. – Харків : Право, 2014. – № 1 (76). – С. 149–159.

Ус О. В. Спеціальні правила кваліфікації діянь співучасників: аналіз постанов Пленуму Верховного Суду України / О. В. Ус // Право і сусп.-во. – 2014. – № 6–1. – С. 315–321.

Ус О. В. Кваліфікація злочинів: сутність та поняття / О. В. Ус // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. № 1106. Серія «Право». – Харків : ХНУ, 2014. – Вип. № 17. – С. 171–175.

Ус О. В. Кримінально-правова оцінка вчиненого діяння за ознаками суб'єкта складу злочину / О. В. Ус // International Scientific-Practical Conference Development of legal regulation in East Europe: experience of Poland and Ukraine : Conference Proceedings, January 27–28, 2017. – Sandomierz. – P. 174–177.

Ус О. В. Критерії класифікацій та види кримінально-правової кваліфікації / О. В. Ус // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юрид. науки». – 2015. – Вип. 5. – С. 15–19.

Ус О. В. Кримінально-правова оцінка вчиненого діяння за ознаками об'єкта складу злочину / О. В. Ус // Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія «Право». – 2016. – Вип. 41, т. 2. – С. 139–144.

Ус О. В. Склад злочину як підстава кримінально-правової оцінки вчиненого діяння / О. В. Ус // Visegrad Journal on Human Rights. – 2016. – № 4/2. – С. 196–201.

Яремко Г. З. Бланкетні диспозиції в статтях Особливої частини Кримінального кодексу України / Г. З. Яремко ; за ред. В. О. Навроцького. – Львів : ЛДУВС, 2011. – 432 с.

3. Збірники матеріалів судової практики:

Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України з кримінальних справ (1973–2011 роки) : станом на 26 верес. 2011 р. / упоряд.: Ю. М. Грошевий, О. В. Капліна, В. І. Тютюгін. – Харків : Право, 2011. – 456 с.

Кримінальний кодекс України. Практика судів України з кримінальних справ (2007–2008) / за заг. ред. В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2009. – 384 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2001–2005) / за заг. ред. В. Т. Маляренка, В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2005. – 464 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2006–2007) / за заг. ред. В. В. Сташиса ; уклад.: В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 880 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2008–2011) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Одіссей, 2011. – 568 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2009–2011) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Вид. 2-ге, допов. – Харків : Одіссей, 2012. – 504 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2012–2013) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Право, 2014. – 704 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2014–2015 рр.) / уклад. В. І. Тютюгін ; за заг. ред. В. Я. Тація. – Харків : Право, 2016. – 800 с.

4. Інтернет-ресурси:

<http://rada.gov.ua>
<http://www.president.gov.ua>
<http://www.kmu.gov.ua>
<http://mon.gov.ua/>
<https://minjust.gov.ua>
<http://www.scourt.gov.ua>
<http://reyestr.court.gov.ua>
<http://www.ccu.gov.ua/ru>
<https://www.npu.gov.ua>
<http://www.gp.gov.ua>
<https://ssu.gov.ua>